

EVALUARE NAȚIONALĂ VOLUNTARĂ privind implementarea „Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă”

RAPORT

privind situația tinerilor din
Moldova și interacțiunea
acestora cu Obiectivele de
Dezvoltare Durabilă

Consiliul Național al Tineretului din Moldova

Str. Petru Rareș 18, MD-2005,
Republica Moldova

Telefon:

(+373 22) 23 51 75
(+373 22) 23 30 88

Email:

cntm.corespondenta@gmail.com

web:

www.cntm.md

AUTOR:

Roman Banari,
expert în domeniul drepturilor tinerilor și
nediscriminare.

Autorul aduce sincere mulțumiri tuturor participanților care au participat în cadrul procesului de Evaluare Voluntară Națională și activitățile care au avut loc în cadrul Campaniei naționale „Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale”. Implicarea tinerilor este crucială în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă dar și monitorizarea acestora, și tinerii din Moldova au demonstrat în cadrul acestui exercițiu că #VoceaTinerilorContează și #TineriiSuntPrezentul nu viitorul.

Acest raport este realizat în cadrul Campaniei naționale „Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale” implementată de Consiliul Național al Tineretului din Moldova, în parteneriat cu UNFPA, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și UNICEF.

Consiliul Național al Tineretului din Moldova și partenerii acestuia nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații. Orice utilizare a unor extrase și opinii din conținutul Raportului dat urmează să facă referință la raportul

LIST OF ABBREVIATIONS

BNS	Biroul Național de Statistică
CBTM	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu EVN -
CEDAW	Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor
CNTM	Consiliul Național al Tineretului din Moldova
EVN	Evaluarea Voluntară Națională
IPLT	Instituție Publică "Liceu Teoretic
MDL	Valuta națională a Republicii Moldova
NEET	Tineri care nu sunt angajați, educați sau instruiți
ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PISA	Programul Internațional de Evaluare a Elevilor
PNAET	Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
TIC	Tehnologii Informaționale și Comunicare
UNFPA	Fondul ONU pentru populație
UNICEF	Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite
GATU	Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia

CONTENTS

MESAJ CHEIE	6
INTRODUCERE	8
CONTEXT	9
ASPECTE METODOLOGICE	12
Obiectul și limitările cercetării	12
Metodologia de cercetare	12
Dificultăți întâlnite în procesul de realizare a raportului	13
Structura și conținutul raportului	14
Progrese și regres în proces de implementare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în Moldova și corelarea lor cu sectorul de tineret	15
Obiectivul 1: Fără sărăcie	15
Obiectivul 2: Zero foame	18
Obiectivul 3: Sănătate și stare de bine	19
Obiectivul 4: Educație de calitate	22
Obiectivul 5: Egalitate de gen	27
Obiectivul 7: Energie accesibilă și curată	32
Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică	33
Activitate antreprenorială	35
Obiectivul 9: Industrie, inovație și infrastructură	35
Obiectivul 10: Inegalități reduse	37
Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile	39
Obiectivul 6: Apă curată și igienă	40
Obiectivul 12: Consum și producție responsabile	41
Obiectivul 13: Acțiuni asupra climei	42
Obiectivul 14: Viața sub apă	43
Obiectivul 15: Viața pe pământ	44
Obiectivul 16: Pace, justiție și instituții puternice	46
Obiectivul 17: Parteneriate pentru obiective	48
Acțiuni recomandate Guvernului pentru implementare în următoarea decadă a ODD	50
POPULAȚIE	50
PROSPERITATE	51
PLANETĂ	52
PACE	52
PARTENERIATE	52
Instituirea și asigurarea funcționalității Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, a Comisiei guvernamentale pentru politicile de tineret și comisiile raionale de co-management.	52

MESAJ CHEIE

Pornind de la premisa că tinerii sunt prezentul și nu doar viitorul, aceștia sunt un element cheie în procesul de promovare și implementare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD). Agenda 2030 oferă tinerilor din Moldova un instrumentariu larg de oportunități pentru dezvoltarea și abilitarea acestora în diverse domenii de menire socio-economică.

Inițiativele conduse de tineri motivează și mobilizează alți tineri în implementarea OOD-urilor la ei acasă. În contextul procesului de Evaluare Voluntară Națională (în continuare EVN), sub egida Campaniei naționale „Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale” implementate de Consiliul Național al Tinerilor din Moldova și partenerii acestuia, sute de tinerii din întreaga țară s-au reunit pentru a învăța, a promova, precum și a evalua gradul de implementare a ODD. Tinerii și organizațiile de tineret sunt susținători și puternici aliați în implementarea ODD alături de guvern, autorități publice locale, precum și mediul privat.

Conform datelor statistice naționale, în anul 2019 în Republica Moldova numărul tinerilor este de 743,2 mii sau 27,7% din populația țării sunt tineri cu vârsta 14-34 ani. Această cifră este în constantă scădere pe motiv că **tinerii emigrează din lipsa de oportunități la ei acasă**, aceștia fiind în căutare de noi perspective peste hotarele țării. Factorii ce generează migrația în rândurile tinerilor sunt în strânsă legătură cu identificarea oportunităților educaționale mai bune, locuri de muncă plătite care ar contribui la reducerea riscurilor de sărăcie.

Lipsa locurilor de muncă atractive tinerilor, veniturile joase și riscurile sporite de sărăcie sunt cauzate de oportunități economice limitate, care împiedică tinerii, în special grupurile vulnerabile, să-și atingă aspirațiile personale și profesionale.

O problemă considerabilă în rândurile tinerilor este și **imposibilitatea de a-și procura propria locuință din lipsa de resurse financiare**, or nici programul de stat ”Prima Casă” nu poate fi accesat de mulți dintre tineri, în special cei din categoria social-vulnerabilă.

Disparitățile la capitolul bunăstare, educație, sănătate și oportunități economice sunt vădite între mediul urban și rural, unde tinerii din orașe au acces la o gamă mult mai largă de oportunități comparativ cu tinerii din sate. Totodată disparitățile date se referă inclusiv și la calitatea serviciilor accesibile pentru tineri. Astfel, tinerii din mediul rural sunt mult mai expuși sărăciei și discriminării în acces de bunuri și servicii.

În același timp **tinerii sunt subiecți a fenomenului de discriminare**, unde un grad înalt de discriminare a tinerilor se întâlnește în câmpul muncii. Fenomenul discriminării este extrem de mare în rândurile tinerilor social-vulnerabili. Un exemplu elocvent servește situația **tinerilor cu dizabilități** care din lipsa infrastructurii inaccesibile la transportul public, drumuri și clădiri sunt limitați în acces la educație, muncă, servicii de sănătate. Mai mult ca atât accesul la informații accesibile (limbajul Braille, mimico-gestual, easy to read) pentru aceștia este limitat. Totodată și **tinerii de etnie romă** se confruntă cu o serie de inegalități cum ar fi sărăcie, absenteismul din sistemul educațional și mariajul fetelor până la împlinirea majoratului. Și nu în ultimul rând și discriminarea de gen este persistentă la ziua de azi.

Chiar dacă Moldova a adoptat politici educaționale pentru modernizarea și eficientizarea furnizării învățământului care să satisfacă nevoile actuale și viitoare ale pieței forței de muncă, actualmente sistemul de educație încă nu este conectat cu cerințele pieței muncii și nici educația antreprenorială nu este inclusă în curricula educațională, astfel acestea constituind și bariere pentru integrarea tinerilor pe piața muncii.

Pe fundalul reducerii numărului populației ocupate, **se observă și o reducere constantă a ponderii populației tinere din totalul populației ocupate**. Inactivitatea și șomajul sânt caracteristice persoanelor mai tinere, în vârstă de 15-24 de ani.

Ca mod sănătos de viață, **consumul de alcool și tutun ca fenomen este răspândit în rândul tinerilor** și au un efect nefast asupra sănătății și dezvoltării armonioase a acestora. Totodată, tinerii comparativ cu maturii permanent **sunt puși în fața stresului și a grijilor cotidiene**, astfel aceștia sunt supuși la riscuri ce influențează starea de sănătate. Și nu în ultimul rând tinerii se confruntă cu probleme cum ar fi **sarcina și naștere la vârsta infantilă, boli sexual transmisibile**.

Necătând la importanța ODD nr. 9 ”Industrie, inovație și infrastructură”, tinerii din Moldova actualmente sunt **limitați în oportunitățile lor datorită lipsei infrastructurii adecvate la nivel local**, precum și **conexiune interurban necorespunzătoare activităților nonformale de tineret** (transportul public din sate). În același timp Moldova pierde un potențial considerabil în dezvoltarea infrastructuri și a comunităților din motiv că **nu sunt utilizate principiile ”orașe inteligente”** în dezvoltarea acestora, precum și digitalizarea ca formă de consolidare a sectorului de tineret.

Mai mult ca atât **tinerii rămân a fi îngrijorați și față de problemele legate de poluare mediului înconjurător în Moldova** și ignorarea acestora de către autorități care nu acționează la maxim întru a proteja ceea ce avem și nu investesc în regenerarea resurselor vegetale și acvatice. În același timp și **în domeniul justiției tinerii văd o neîncredere** pe motivul suspiciunilor ce planează în societate precum că ar fi un sistem corupt.

Și nu în ultimul rând, când vorbim despre **parteneriate pentru obiective și consolidarea sectorului de tineret din Moldova**, tinerii atestă restanțe în instituirea și asigurarea funcționalității Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, a Comisiei guvernamentale pentru politicile de tineret și comisiile raionale de co-management reglementate de legislația națională. Se atestă și o problemă legată de insuficiența bugetelor locale pe tineret. Și nu în ultimul rând tinerii raportează că vocea lor nu întotdeauna este auzită de către decidenți, mai mult ca atât o adevărată provocare este participarea tinerilor cu oportunități reduse în procesele de luare a deciziilor.

INTRODUCERE

Pornind de la premisa necesităților de a interveni întru a susține dezvoltarea socio-economică a umanității, protecția mediului înconjurător precum și protecția umanității împotriva abuzurilor și promovarea păcii pe pământ, comunitatea internațională s-a aliniat în jurul unei idei călăuzitoare numită "Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030" (în continuare Obiectivele de Dezvoltare Durabilă/ODD) ce ar veni să contribuie la soluționarea problemelor existente pe terra. Astfel, în septembrie 2015, împreună cu celelalte 192 de state membre, Moldova a aprobat noua Agenda de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030, cu 17 obiective și 169 indicatori globali relevanți pentru Republica Moldova.

Acest document unanim acceptat de comunitatea internațională reprezintă un act care evidențiază problemele majore cu care se confruntă omenirea, cum ar fi: sărăcia, foamea, drepturile femeilor, mediul și justiția nefuncțională și propune un set de ținte menite să amelioreze situația la nivel atât național, cât și global. În această ordine de idei, Agenda 2030 reprezintă un plan de acțiune pentru Populație, Planetă și Prosperitate.

Adoptarea de către ONU a acestui document constituie un semnal de conștientizare al Guvernelor lumii că a venit momentul să schimbăm lucrurile pe plan mondial și național, să începem să facem ceea ce este necesar pentru a satisface nevoile celor ce trăiesc în prezent, fără a afecta necesitățile generațiilor viitoare.

La rândul său și Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări și probleme ce se manifestă atât la nivel local, cât și la nivel național, care indubitabil vor aduce o serie de consecințe în dezvoltarea socio-economică a țării în următorii ani. Toate problemele cu care ne confruntăm în prezent în Moldova, pe deplin sunt acoperite de prevederile ODD, astfel punerea în aplicare a prevederilor Agendei de Dezvoltare Durabilă este crucială în ziua de azi.

Ca componentă a consultării populației tinere din Moldovei cu privire la ODD, CNTM a realizat două sondaje prin intermediul platformei digitale U-Report, care aveau drept scop evidențierea nivelului de conștientizare a ODD în rândul tinerilor. Sondajele au numărat peste 1300 de respondenți, iar rezultatele au arătat că tinerii din Republica Moldova au un grad scăzut de conștientizare a ODD-urilor, iar 2/3 au declarat că au auzit de ele. Pe de altă parte, 7/10 respondenți se gândesc la viitorul lor și consideră că problemele și tendințele globale se reflectă asupra vieții lor.

În lumina statisticii naționale putem spune că numărul populației cu reședința obișnuită la 1 ianuarie 2019 a constituit 2681,7 mii persoane, din care 743,2 mii sau 27,7% sunt tineri cu vârsta 14-34 ani. Repartizarea tinerilor pe sexe, se prezintă astfel: 49,9% – femei și 50,1% – bărbați. Generația tinerilor este în descreștere continuă. Pe parcursul ultimilor ani populația cu vârsta de 14-19 ani a scăzut cu 58,2 mii persoane, iar ponderea acestei categorii în numărul total al tinerilor s-a micșorat de la 24,6% la 01.01.2014, până la 22,8% la 1 ianuarie 2019. Numărul persoanelor în vârstă de 20-24 ani a scăzut cu 79,0 mii persoane sau cu 4,4 puncte procentuale¹.

Atunci când vorbim despre tineri în contextul național al Republicii Moldova, conform Legii cu privire la tineret Nr. 215 din 29-07-2016 "tânăr" este o persoană cu vârstă cuprinsă între 14 și 35 de ani.

CONTEXT

O parte importantă în procesul de implementare al ODD și monitorizarea implementării Agendei 2030 este Evaluarea Națională Voluntară (ENV) la care țările membre se înscriu voluntar și își raportează progresele în implementarea Agendei 2030 și a ODD. Astfel, Moldova intenționează să prezinte primul său raport VNR în iulie 2020 la Forumul Politic la Nivel Înalt din New York, SUA.

Având în vedere că tinerii joacă un rol esențial în realizarea ODD, Consiliul Național al Tineretului din Moldova și-a propus să facă vocea tinerilor din Moldova să fie prezentă în cadrul Forumul Politic la Nivel Înalt unde Guvernul RM o să prezinte raportul pe țară cu privire la realizarea ODD în Moldova.

Astfel, complementar raportului guvernamental, CNTM o să prezinte opiniile tinerilor în cadrul raportului dat, a cărui scop este evaluarea gradului de implementare a măsurilor/acțiunilor ce vin să asigure implementarea ODD în Republica Moldova și prezentarea viziunii tinerilor vis-a-vis de impactul ODD asupra acestora și semenilor lor.

Pentru evaluarea nivelului de implementare al ODD și identificarea opiniei tinerilor cu privire la Agenda 2030, Consiliul Național al Tineretului din Moldova în calitate de organizație națională ce promovează drepturile tinerilor a inițiat campania națională "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale" susținută de UNFPA, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și UNICEF, cu susținerea media oferită de Centrul Media pentru Tineri.

Lansată la 24 ianuarie, Campania națională "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale" a avut scopul de a oferi tinerilor din Republica Moldova condiții potrivite de a contribui la dezvoltarea societății, unde monitorizarea implementării Obiectivelor Globale fiind oportunitatea dată tinerilor de a-și exprima opiniile și a-și face vocea auzită la nivel global.

¹ https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6431&parent=0&fbclid=IwAR0-cl20h9OGn4tK7D1QacBa_0O9i5Pf3wxGJkP-FbbZH6zTo1phqllIEFk

CAMPANIA NAȚIONALĂ “TINERII DIN MOLDOVA PENTRU #OBIECTIVEGLOBALE” S-A DESFĂȘURAT ÎN MAI MULTE ÉTAPE, după cum urmează:

Lansarea campaniei naționale „Tinerii din Moldova pentru #ObjectiveGlobale” în cadrul Conferinței Naționale a Organizațiilor de Tineret² unde au participat circa 90 de tineri din diferite orașe și sate din Moldova. Pe parcursul a 2 zile, tinerii au avut ocazia să interacționeze cu decidenții, dar și experți în domeniu discutând despre ODD și implementarea acestora în Moldova.

Organizarea a 22 de ateliere de informare și promovare a Obiectivelor Globale în cadrul Centrelor de Tineret din țară la care au participat peste 500 de tineri din mediul rural și urban.

Concurs „Ambasador/Ambasadoare Media pentru #ObjectiveGlobale”³ în cadrul căruia tinerii din Moldova au avut ocazia să se implice în procesul de monitorizare a ODD prin fotografie. În cadrul concursului au fost recepționate circa 180 de fotografii de la tineri prin care aceștia redau provocările legate de implementarea ODD în Republica Moldova, dar și așteptările, viziunile lor privind ODD. Mai multe fotografii din acestea sunt prezentate în cadrul părții analitice a prezentului raport.

² <http://cntm.md/ro/news/fost-lansat%C4%83-campania-na%C8%9Bional%C4%83-%E2%80%9Etinerii-din-moldova-pentru-obiective-globale%E2%80%9Dtineri-%C8%99i> și <https://tinyurl.com/y8nrx2m>

³ <http://cntm.md/ro/news/concurs-de-fotografie-devino-ambasadorambasadoare-media-pentru-obiectiveglobale?fbclid=IwAR2MdNkZe-65Yhtao3m-Rcz0NHVbAQdGRGVuu2MZ3Fe0SxzAzWKI05o-xCE>

Training pentru traineri/formatori în aplicarea practică a jocului “Imagine 2030” ca metodologie de evaluare de către tineri a ODD. Cu părere de rău, datorită pandemiei generate de virusul COVID-19, CNTM s-a aflat în imposibilitate de a da startul celor 4 ateliere regionale de consultare a tinerilor cu privire la ODD. Reieșind din situația nou creată, am fost focusați pe o procedură online de consultare și chestionare, inclusiv prin utilizarea platforme web U-Report Moldova.

Conferința de prezentare a rezultatelor campaniei naționale „Tinerii din Moldova pentru #ObjectiveGlobale”, precum și desemnarea celor 17 ambasadori media pentru ODD⁴. Această conferință la rândul ei a fost organizată în regim online, cu transmisiune live pe pagina de Facebook a CNTM.

Întru a asigura implicarea deplină a tinerilor în procesul de consultare, proiectul raportului în cauză a fost pus la dispoziția tinerilor în regim online⁵, unde aceștia au venit cu o serie de sugestii și recomandări pe marginea raportului. Drept consecință a procesului de monitorizare și evaluare, campania națională are ca produs final prezentul Raport și recomandările prezentate în vederea îmbunătățirii mecanismelor de implementare a ODD din perspectiva tinerilor.

Importanța acestei monitorizări rezidă din faptul că va fi posibilă măsurarea impactului ODD asupra dezvoltării tinerilor și a sectorului de tineret din Moldova. Pornind de la principiul că nimeni nu trebuie să fie lăsat în urmă, prezentul raport vine să evidențieze prioritățile tinerilor pentru următoarea decadă în implementarea ODD. În același timp acest document va pune la dispoziția tuturor structurilor guvernamentale o viziune a problemelor și necesităților tinerilor din Moldova.

⁴ <http://cntm.md/ro/news/s-%C3%AEncheiat-campania-%E2%80%9Etinerii-din-moldova-pentru-obiectiveglobale%E2%80%9D%E2%80%93af%C4%83-rezultatele>

⁵ <https://padlet.com/romanbanari/nyy3o82caz9f2bv>

ASPECTE METODOLOGICE

OBIECTUL ȘI LIMITĂRILE CERCETĂRII

Din punct de vedere al macro cercetării, acest raport are ca obiectiv prezentarea priorităților ODD-ilor pentru dezvoltarea tinerilor în RM, precum și analiza progresului privind nivelul de realizare a ODD în Republica Moldova.

Obiectivul urmărit în cadrul procesului de monitorizare, a fost analiza viziunii tinerilor cu privire la impactul ODD asupra lor și evoluțiile care au avut loc în Moldova de după adoptarea ODD.

Totodată, cercetarea în cauză se axează pe categoria de tineri în vârstă de la 14 la 24 de ani, cu unele excepții fiind vârsta de 29 de ani, astfel făcând auzită vocea a circa 5000 tineri, care este reflectată în prezentul raport.

METODOLOGIA DE CERCETARE

Elaborarea acestui raport de monitorizare a fost realizată în baza metodelor cantitative și calitative de cercetare. Acțiunile întreprinse în vederea evaluării gradului de implementare a ODD prin prisma necesităților tinerilor și impactul ODD asupra tinerilor din țară.

Evaluarea calitativă și cantitativă include concluzii și o serie de recomandări cheie ce reies din evoluțiile pe sectorul de intervenție ce ar putea fi luate în considerare de către autorități în procesul de implementare a ODD.

Metoda cantitativă se rezumă la analiza datelor statistice privind tinerii și viziunea lor asupra ODD și cum acestea le-au afectat. Datele statistice oferite de platforma U-Report Moldova deasemenea servesc drept date privind percepția tinerilor asupra ODD. Totodată, unele concluzii privind realizarea celor 17 ODD și impactul acestora au fost trase în urma discuțiilor purtate cu tinerii în cadrul activităților locale din cadrul campaniei naționale precum și unii experți și practicieni din domeniu.

Ce ține de metoda calitativă a cercetării, putem spune că raportul a fost elaborat în baza datelor primare și secundare cu privire la implementarea ODD în Republica Moldova. Astfel, componenta calitativă a cercetării a fost asigurată prin documentarea și evaluarea mecanismelor naționale și locale de promovare și implementare a ODD și impactul lor asupra dezvoltării tinerilor și a sectorului de tineret.

În același timp, a fost utilizată la maxim și metoda de documentare și cercetare a politicilor publice, rezultate în proces de implementare a ODD precum și a diverselor rapoarte tematice. Au fost analizate și alte surse informaționale disponibile care au ajutat la elucidarea impactului ODD asupra tinerilor și sectorului de tineret.

Și nu în ultimul rând, ca parte a procesului de monitorizare a ODD în Republica Moldova servesc și fotografiile realizate de tinerii care se implicaseră în competiția "Ambasadori media pentru ODD". Această acțiune face parte din cadrul campaniei naționale "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale" implementată de CNTM cu suportul partenerilor săi.

DIFICULTĂȚI ÎNTÂLNITE ÎN PROCESUL DE REALIZARE A RAPORTULUI

Insuficiența datelor statistice privind cele 17 ODD naționalizate, inclusiv dezagregate pe criteriul de tineret.

O provocare considerabilă pentru CNTM a fost "Coronavirus" (COVID-19) și starea de urgență națională care a generat sistarea implementării Campaniei Naționale "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale". Drept urmare, din multitudinea de activități planificate în cadrul campaniei nu a fost posibilă organizarea inclusiv a atelierelor de consultare a tinerilor cu privire la viziunea lor despre ODD. Consultările publice urmau să fie organizate cu utilizarea jocului "Imagine2030" elaborat de către Agenția ONU din Bosnia și Herțegovina. Drept urmare viziunea tinerilor cu privire la ODD a fost măsurată cu ajutorul instrumentelor online, cum ar fi platforma U-Report Moldova care la moment are peste 29000 membri, dintre care circa 14000 de membri sunt în vârstă de 14-24 ani. Astfel, au fost elaborate chestionare de evaluare pentru colectarea datelor cantitative și calitative despre ODD și cum tinerii resimt implementarea lor în Moldova la care au participat 253 de respondenți.

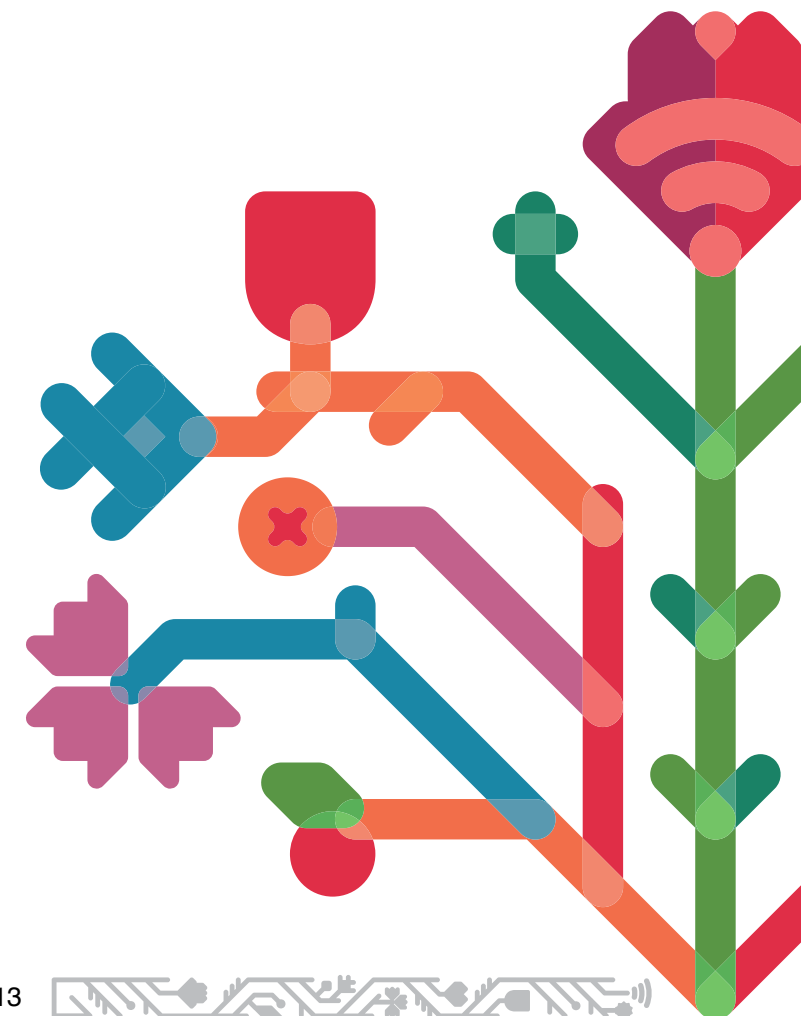
Sondajele U-Report: Primul aspect al sondajelor U-Report urmărește scopul de a determina tinerii să identifice problemele cu care se confruntă la nivel personal, local, național și modul în care acestea se leagă de ODD.

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL RAPORTULUI

Din punct de vedere structural raportul va examina impactul ODD asupra tinerilor în baza celor 5 piloni de bază ale ODD și anume: populație (PEOPLE); planetă (PLANET); prosperitate (PROSPERITY); pace (PEACE); parteneriate (PARTNERSHIP).

PROGRESE ȘI REGRES ÎN PROCES DE IMPLEMENTARE A OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN MOLDOVA ȘI CORELAREA LOR CU SECTORUL DE TINERET

Prezenta secțiune descrie modul în care Moldova a progresat în realizarea angajamentelor pentru implementarea ODD printr-un prisma celor 5 "P" corelate de tineri și sectorul de tineret.

POPULAȚIE

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

2 ZERO FOAME

3 SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

5 EGALITATE DE GEN

6 APĂ CURATĂ ȘI IGIENĂ

7 ENERGIE ACCESIBILĂ ȘI CURATĂ

8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

10 INEGALITĂȚI REDUSE

11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE

13 ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

14 VIAȚA SUB APĂ

15 VIAȚA PE PĂMÂNT

16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

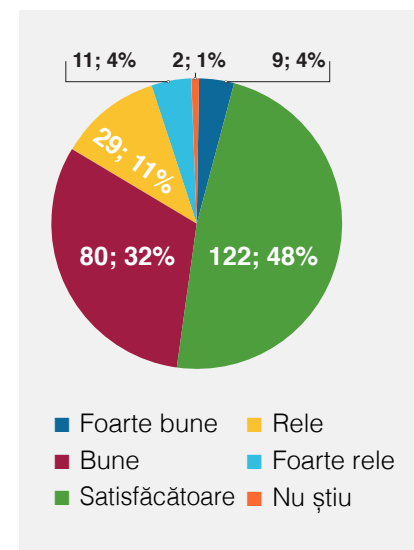
Prezenta secțiune descrie modul în care Moldova a progresat în realizarea angajamentelor pentru implementarea ODD printr-o prisma a celor 5 "P" corelate de tineri și sectorul de tineret.

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

Ultimele date disponibile arată că ponderea persoanelor sărace în Republica Moldova este în continuă scădere. Estimările la nivel național și cele ale Băncii Mondiale arată o tendință similară atât pentru sărăcia din zonele urbane, cât și cele rurale. Deși rata sărăciei a scăzut, ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie este destul de semnificativă. Cei mai expuși la sărăcie sunt copiii, vârstnicii și adulții cu dizabilitate. Totodată, statisticile diferitelor studii indică faptul că romii sunt una dintre cele mai sărace categorii ale populației din Moldova⁶.

Chiar și așa, din cauza nivelului înalt de sărăcie pe care îl avem la moment în țară, numărul tinerilor este în continuă descreștere de la an la an, unde în anul 2019 fiind înregistrați doar 743,2 mii tineri cu vârsta 14-34 ani sau 27,7% din populația țării. Această cifră este în continuă scădere din motiv că tinerii emigrează din țară din lipsa oportunităților la ei acasă.

Tabelul 1: Condițiile de trai ale tinerilor din Moldova

În 2015, rata sărăciei pentru copii a fost de 11,5%, pe când cea pentru populația generală – de 9,6%. Inclusiv, 0,2% dintre copii sunt expuși la sărăcie extremă. Rata sărăciei pentru copiii din mediul rural este de 9 ori mai mare decât rata sărăciei pentru cei din mediul urban⁷. Conform Barometrului opiniei publice (BOP) din 2019 vedem percepția populației față de fenomenul sărăciei, și anume, fiind întrebați "cum apreciază veniturile actuale ale familiei lor" respondenții în proporție de 43,3 % au răspuns că veniturile din familie le ajung numai pentru strictul necesar, iar 21,7 % au zis că venitul familiei lor nu le ajunge nici pentru strictul necesar, și doar 3,2 % au menționat că cu venitul familiei reușesc să aibă tot ce le trebuie, fără să se limiteze la ceva⁸.

Astfel, sărăcia în Moldova este destul de mare, în special în rândul grupurilor vulnerabile, de exemplu familiile cu mulți copii și familiile monoparentale. Un impact semnificativ asupra reducerii sărăciei și creșterii nivelului de trai al persoanelor defavorizate l-a avut modificarea mecanismului de acordare a ajutorului social⁹, care a contribuit la reducerea ratei sărăciei absolute cu 0,7 puncte procentuale, iar ajutorul pentru perioada rece a anului – cu 0,2 puncte procentuale¹⁰. Veniturile joase și riscurile sporite de sărăcie sunt cauzate de oportunități economice limitate, care împiedică populația, în special grupurile vulnerabile, să-și atingă aspirațiile profesionale. Drept efect, Moldova înregistrează una dintre cele mai scăzute rate de ocupare din Europa Centrală și de Est (41% în 2016). Și dacă ne referim la suportul șomerilor de către guvern, atunci conform datelor BNS cu referire la indicatorul ODD naționalizat nr. 1.3.1.5. "Proporția șomerilor care beneficiază de ajutor de șomaj, pe sexe, grupe de vârstă, %", de ajutorul de șomaj au beneficiat în 2015 - 1,9% din tinerii în vârstă până la 24 de ani, iar în 2019 doar 1,5%.

În rândul tinerilor din Moldova, calitatea vieții variază de la 5,52 (Chișinău) la 6,57 (regiunea centrală). Femeile (în comparație cu bărbații), tinerii din zonele urbane (în comparație cu mediul rural) și tinerii din regiunea UTAG (în comparație cu non-UTAG) tind să raporteze niveluri mai scăzute ale calității vieții. Mai mult, tinerii din zonele rurale raportează niveluri mai scăzute ale calității vieții decât tinerii din mediul urban. În general, femeile raportează niveluri mai scăzute ale calității vieții decât bărbații¹¹.

Clasamentul internațional al Moldovei în cadrul raportului "Youth Progress Index" din 2017 poziționează Moldova pe locul 64 din 102 evaluate, prezentând un scor de 60.87¹².

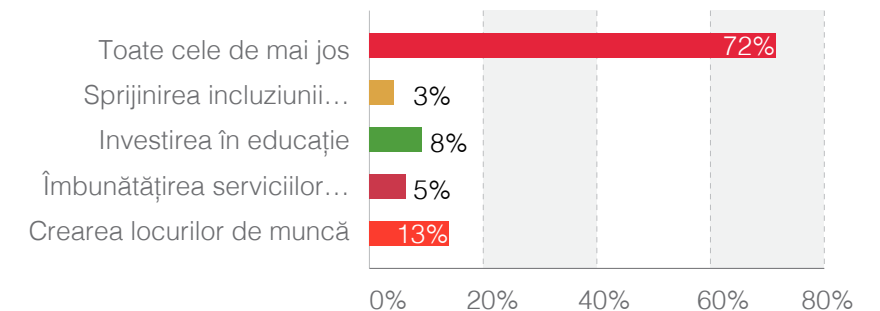
Dacă să ne referim la viziunile acelor 253 de tineri chestionați în cadrul procesului VNR, atunci putem constata că circa jumătate din respondenți consideră că tinerii din Moldova trăiesc în condiții satisfăcătoare de trai, pe când alte 32% consideră că tinerii din Moldova trăiesc în condiții bune de trai, și doar 4% din respondenți consideră că tinerii din Moldova trăiesc în condiții foarte bune de trai. Pentru mai multe detalii a se vedea graficul de mai jos (tabelul nr.1).

⁶ <http://documents.worldbank.org/curated/en/715861467989513808/pdf/105722WP-P151472-PUBLIC-ROMANIAN-Moldova-Poverty-Assessment-2016.pdf>
⁷ Biroul Național de Statistică, Copiii Moldovei, BNS, UNICEF, 2017
⁸ Barometrul Opiniei Publice 2019 <http://ipp.md/wp-content/uploads/2019/12/BOP-FINAL-decembrie-2019.pdf>
⁹ () Legea nr. 133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social, care presupune determinarea eligibilității solicitantului prin testarea veniturilor.
¹⁰ () Raport privind sărăcia în Republica Moldova în 2014. Ministerul Economiei al Republicii Moldova, Chișinău, 2015.
¹¹ Youth SCORE Index: Republic of Moldova, 2019 (covers ages 14 to 18).
¹² The Youth Progress Index 2017 <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>

Totodată în cadrul platformei U-Report unde a fost lansat în luna februarie 2020 sondajul pe tematica "sărăciei"13, cei 1.476 respondenți care au fost întrebați despre viziunea lor față de faptul că " Moldova în 2030 ar trebui să fie un loc în care oamenii nu se luptă să își asigure cele mai fundamentale nevoi precum sănătatea, educația și accesul la apă și canalizare" în proporție de 56% consideră că acest obiectiv va fi pe jumătate realizat, iar ceilalți au viziuni și mai pesimiste. Astfel, aceste date ne arată că tinerii sunt sceptici la faptul că ODD își vor atinge obiectivele în Republica Moldova. Dar când au fost întrebați care ar trebui să fie acțiunile Guvernului pentru a eradica sărăcia din țară, aceștia au avut următoarele variante de răspuns(conform diagrameni nr 2).

În opinia ta, ce trebuie de făcut pentru eradicarea sărăciei în Moldova până în 2030?

1476
de respondenți

Tabelul 2: Opiniile tinerilor cu privire la acțiunile guvernului privind eradicarea sărăciei în Moldova până în 2030

Mai mult ca atât, sărăcia și cum aceasta se răsfrânge asupra tinerilor din Moldova a fost reflectată și de către tinerii ce s-au implicat în campania națională "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale" implementată de CNTM. Astfel, tinerii care se implicaseră în competiția pentru "Ambasadori media pentru ODD" au monitorizat gradul de implementare a ODD în Republica Moldova și au prezentat unele constatări la acest capitol, după cum urmează:

"Mica noastră țară este afectată de o problemă la care se pare că nu găsim soluții. Sărăcia este o problemă serioasă, ignorată în mare parte!

Oamenii săraci au nevoie să fie ajutați din punct de vedere financiar, dar și economic și social. O mare parte din populația Moldovei trăiește cu un salariu insuficient, iar pensiile sunt mizere,unii oameni chiar pot trăi cu aproximativ 1,5€ pe zi.

Trist că în țara noastră ne confruntăm cu această

Sărăcia în Moldova pare a nu avea sfârșit..
#ODD1FaraSaracie

În Moldova, Agenda 2030 promovează reducerea durabilă a sărăciei cu cele mai potrivite măsuri de susținere a gospodăriilor cu venituri mici. (TEORETIC) !!!

Unde sunt politicile sociale, unde se aplica acestea?

In ritmul acesta se reduce saracia?

Cetățenii Republicii Moldova, de multe ori tineri apti de muncă, pleacă în străinătate, fie din cauza sărăciei, fie a lipsei de perspective, în căutarea unei vieți mai bune și a unui loc de muncă mai bine plătit peste hotarele țării. În poza dată putem observa care sunt consecințele,casele stau ruinate și dărămate în așteptarea stăpânului.

În mâinile cu-i lăsam țara?

¹³ Sondaj U-Report "Fără sărăcie" <https://moldova.ureport.in/opinion/1569/>

2 ZERO FOAME

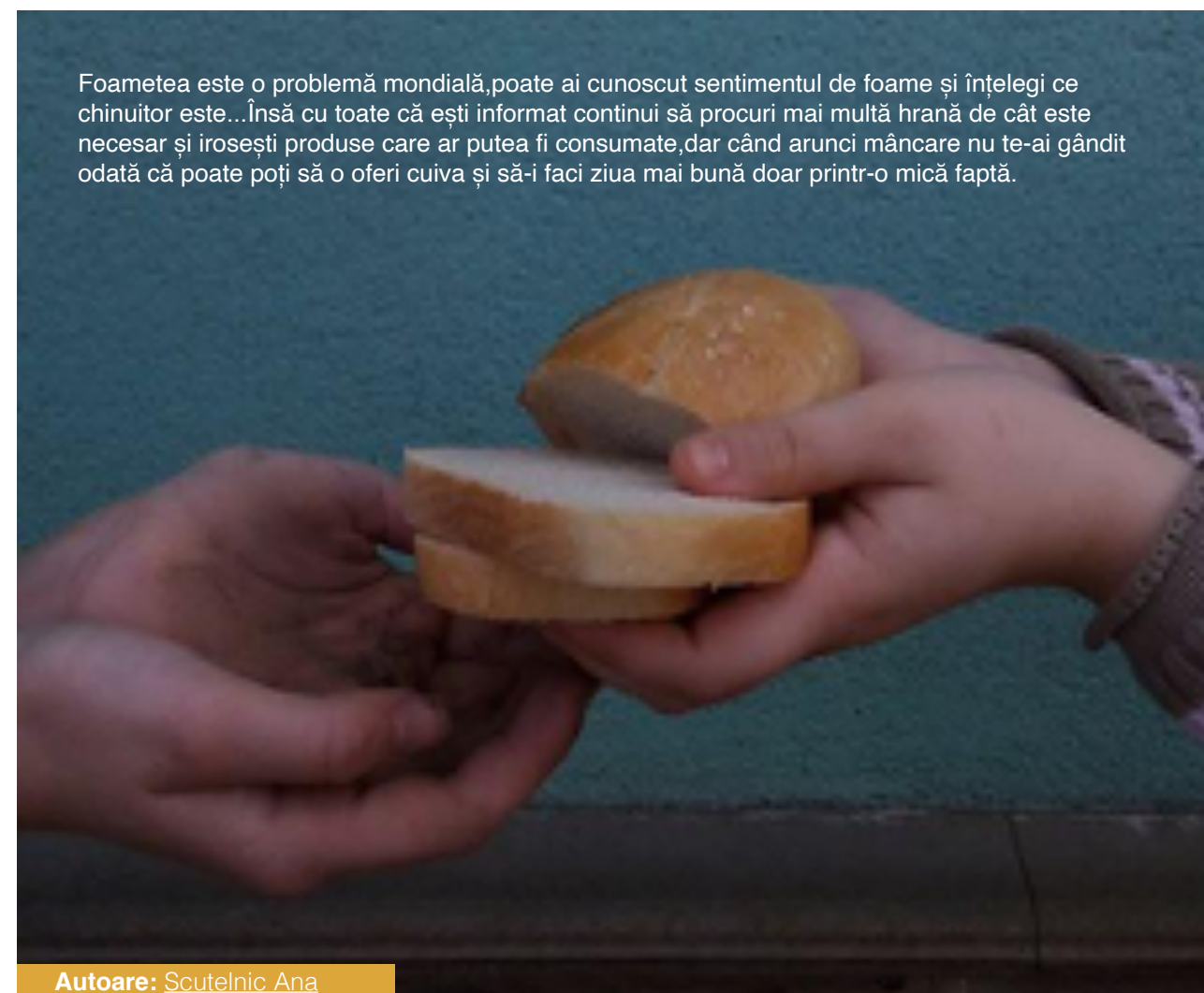
Sărăcia alimentară este o problemă care afectează copii și tinerii din familii social vulnerabile cu venituri mici aflate în extremă sărăcie. Necătând la programele de stat ce vin să susțină familiile vulnerabile, de multe ori ajutorul social ca prestație financiară nu își atinge obiectivul pe motiv că beneficiarii acestora le cheltuie irațional, inclusiv pe băuturi alcoolice.

Totodată, potrivit Băncii Mondiale, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice pentru anul 2018 sugerează că aproximativ 33% din gospodării beneficiază de prestație, în timp ce ar trebui să fie neeligibile, iar 77% din cei eligibili pentru prestații raportează că nu beneficiază. Astfel, un număr semnificativ de săraci nu este captat de program¹⁴.

Această situație evident că afectează copii și tinerii din familiile social-vulnerabile care sunt în imposibilitate de a se hrăni din lipsa resurselor financiare precum și a suportului prin programele de stat, cum ar fi inexistența cantinelor sociale. Totodată tinerii declară că sărăcia alimentară este o problemă majoră și pentru familiile care trăiesc fără adăpost.

Și ambasadorii media pentru obiective globale văd ODD2 în următorul tablou:

Foametea este o problemă mondială, poate ai cunoscut sentimentul de foame și înțelegi ce chinuitor este...Însă cu toate că ești informat continui să procuri mai multă hrană de cât este necesar și irosești produse care ar putea fi consumate, dar când arunci mâncare nu te-ai gândit odată că poate poți să o oferi cuiva și să-i faci ziua mai bună doar printr-o mică faptă.

Autoare: Scutelnic Ana

¹⁴ <https://www.mold-street.com/?go=news&n=8730>

3 SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

Sănătatea adolescenților și tinerilor rămâne a fi o prioritate națională. Există cadru de politici și programe în acest sens, accesul gratuit la servicii de sănătate inclusiv sănătate reproductivă fiind asigurat acestei categorii de populație. Dar mulți indicatori de sănătate încă sunt îngrijorători. Astfel, se accentuează nevoia de investit în programe de profilaxie și dezvoltare a comportamentelor de sănătate sigure și sănătoase în rândul tinerilor, inclusiv educație pentru sănătate în școli, programe comunitare, etc.

În ziua de azi tinerii sunt expuși unui număr mare de factori de risc care le influențează negativ sănătatea. Date recente arată că 45% dintre băieții adolescenți și 22% dintre fetele adolescente încep să consume alcool înainte de a împlini 15 ani. Doar 36% dintre fete și 28% dintre băieții cu vârsta între 15 și 24 de ani știu cum se transmite HIV și cum să se protejeze împotriva infectării cu HIV. Astfel, adolescenții și tinerii se expun unui risc ridicat de traume, dependență, sarcini nedorite și infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV¹⁵.

O privire generală asupra indicatorilor statistici a sănătății tinerilor cu vârsta de 15-24 ani atestă la ținta ODD naționalizată privind reducerea transmiterii HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, în special în populațiile cheie, precum și a mortalității asociate cu HIV, unde la indicatorul 3.3.1.1 ce se referă la incidența HIV la 100 mii persoane neinfectate, avem în 2015 circa 17,2% de tineri, 2016 avem 16,4%, 2017 avem 15,7% și respectiv 15,3% pentru anul 2018. Astfel, observăm cu ușurință scăderea acestei infecții în rândul tinerilor cu vârsta 15-24 ani.

Totodată, indicatorul 3.3.2 cu privire la incidența prin tuberculoză, la 100 mii populație, datele statistice privind afecțiunea tinerilor cu vârsta de 15-24 ani constituia în 2015 circa 43,5 % de tineri, 2016 avem 47,9%, 2017 avem 40,5% și respectiv 37,4% pentru anul 2018.

Indicatorii de sănătate sexual-reproductivă în rândul adolescenților și tinerilor au înregistrat o dinamică ușor pozitivă în ultimii ani, dar insuficienți în contextul regional. Rata sarcinilor în rândul adolescentelor rămâne încă de 3 ori mai ridicată decât media europeană constituind 31,45 în anul 2018. Mai mult de jumătate din fetele adolescente care nasc sunt din mediul rural.

Însă alarmant rămâne faptul că aceste statistici divizate pe medii de reședință vor constitui de 2 ori mai mari în mediul rural comparativ cu cele urban. În acest context, Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW) prezintă îngrijorările sale privind utilizarea limitată a contraceptivelor moderne de către femei și bărbați în Moldova¹⁶ fapt ce ar putea preveni statisticele de mai sus privind nașterea infantilă. Totodată, o problemă conexasă prezentată de CEDAW este absența din programele școlare a educației complete și adecvate vârstei privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive, inclusiv comportamentul sexual responsabil.

Accesul la serviciile medicale a tinerilor până la 18 ani, a tinerilor cu dizabilități și a celor care își continuă studiile este garantat de către stat. Astfel făcând referire la ponderea tinerilor cu vârsta 18-29 de ani beneficiari de asigurare obligatorie de asistență medicală (populația cu reședință obișnuită) avem în 2015 circa 61,8% de tineri, 2016 avem 61,2%, 2017 avem 62,2% și respectiv 66,4% pentru anul 2018. Aceste date la rândul lor ne arată că actualmente circa 40% din tineri din grupul de referință nu au statut de asigurat în sistemul medical din țară, automat calificându-i pe aceștia în categoria tinerilor NEET. În același timp, la capitolul nutriție și asistență medicală de bază în 2017 Moldova a înregistrat un scor de 96.27¹⁷.

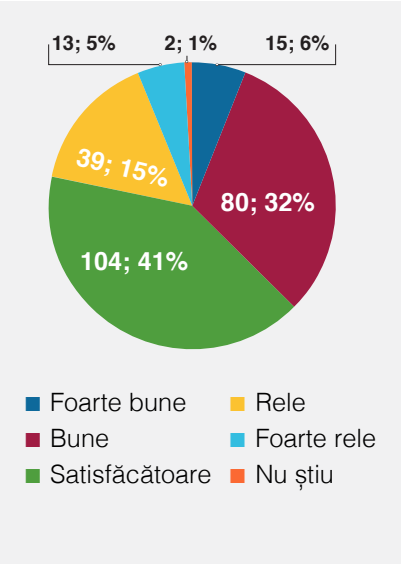
¹⁵ <https://www.unicef.org/moldova/what-we-do/adolescent-health-and-development>

¹⁶ CEDAW: Concluding observations on the sixth periodic report of the Republic of Moldova, 10 March 2020, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/MDA/CO/6&Lang=en&fbclid=IwAR0CwLxMepLW2ykzw3YbowSx5ERy26WZWfIdxiPbqItYKQcRIBwcG0xaTM

¹⁷ Youth Progress Index, 2017 <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>

Anul	Vârsta	Decibeli
2015	15-19	0,5
	20-24	0,9
2016	15-19	0,6
	20-24	0,9
2017	15-19	0,5
	20-24	0,8
2018	15-19	0,7
	20-24	0,8

Tabelul 3: Mortalitatea în rândul tinerilor

Tabelul 4: Servicii medicale calitative

Dacă ne referim la datele din Indexul de Tineret pentru anul 2018, sănătatea mintală a tinerilor, atunci putem constata că controlul emoțional este cel mai mic în rândul tinerilor din regiunea de Sud și cel mai mare în rândul tinerilor din regiunea de Nord. Sănătatea mintală în rândul tinerilor variază de la 7,04 (Chișinău) la 7,93 (UTAG). Atunci când comparăm tinerii cu adulții, sănătatea mintală la adulți este mai mare decât tinerii¹⁸. Pe de altă parte, dacă să analizăm Indexul de Tineret 2015 atunci indicatorul general pe sănătate este de 0,61¹⁹. Iar dacă să ne referim la Score Cardul de Tineret pentru anul 2017, cel mai mare pe sănătate este înregistrat în Glodeni cu 0,84, iar cel mai mic scor este înregistrat în mun. Chișinău cu 0,39 (0 fiind cea mai proastă performanță și 1 cea mai bună performanță)²⁰.

E de menționat că tineri sunt din categoria celor care nu se adresează la spitale chiar și dacă au nevoie de o anumită examinare. Neglijența sistemului medical de către tineri este cauzat de faptul că aceștia nu dispun de timp liber or lipsa polițelor de asigurare medicală sau chiar și coruptibilitatea sistemului medical²¹.

Starea de sănătate a tinerilor este determinată în mare măsură de factori comportamentali asociați cu alimentația necorespunzătoare, stilul de viață sedentar, fumatul, consumul de alcool și dependența de droguri. Chiar dacă statisticile naționale nu prezintă date dezagregate cu privire la consumul de alcool sau tutun, trebuie de remarcat că acest fenomen este foarte răspândit în rândul tinerilor.

Vorbind despre sănătate și cum aceasta influențează viața tinerilor, e necesar să prezentăm și datele privind mortalitatea în rândul tinerilor cu vârsta între 15-24 ani. Indicatorii în cauză au fost revizuiți de BNS în baza populației cu reședința obișnuită și se măsoară în decibeli (1 la 1000 de tineri) unde avem următorul tablou al mortalității în rândul tinerilor conform tabelului nr. 3.

Vorbind despre viziunea tinerilor în contextul dreptului la sănătate, sondajul U-Report - Viziunea Tinerilor pentru Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”²² a explorat și opinia tinerilor referitoare la cele mai importante inițiative de a promova un mod sănătos de viață. Conform răspunsurilor primite, serviciile de sănătate prietenoase tinerilor și educația pentru sănătate sunt cele mai importante inițiative pentru tineri.

Totodată, în cadrul chestionarului de evaluare a serviciilor medicale de către tineri elaborat în contextul VNR, respondenții preponderent au optat pentru opțiunea în care în Moldova tinerii au acces la servicii medicale și le califică drept satisfăcătoare. Pentru mai multe detalii a se vedea tabelul ce urmează (tabelul nr.4).

Moreover, SDG 3 was also reflected by the young people who were involved in the national campaign “Young people from Moldova for #GlobalGoals”. Thus, the young people came up with ideas for the implementation of SDG 3 in the Republic of Moldova, presented as follows:

Fotografie realizată de Matei Patricia

Sportul - reprezintă o activitate de natură fizică și poate implica și competiția. Când începem să facem exerciții fizice, deseori ne dăm bătăuți, ne punem pe o canapea și savurăm timpul privind televizorul, dar trebuie să ducem cont și de faptul că sportul e viață. Sportul este un izvor de sănătate și prospețime, un factor de longevitate.

Vă provoc să faceți sport zilnic.

Fotografie realizată de Andreea Alexandrov

Ce ne oprește să ducem un mod de viață sănătos Așa cum în Moldova, peste 60% din oameni duc un mod de viață pasiv,este mărit procentul de obezitate. Sportul este un remediu,influențează pozitiv,reduce stresul,reduce riscul de a te îmbolnăvi! Problemele cardiace,psihologice,fizice pot fi prevenite! Promovarea unui mod de viață sănătos poate echilibra sănătatea ta!

Ai grijă de tine! Sănătate nu are preț!

¹⁸ Youth SCORE Index: Republic of Moldova, 2019.
¹⁹ Indexul de Tineret 2015 https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Policy%20brief_Youth%20Index_%20Ro.pdf
²⁰ Score Cardul de Tineret, 2019 https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Score_Cardul_de_Tineret.pdf
²¹ Raportul "Moldova Inegală" 2019 http://www.progen.md/files/6588_raport_moldova_inegala_final.pdf
²² <https://moldova.ureport.in/story/155/>

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

De menționat este faptul că acest obiectiv este unul dintre cele mai relevante, dar și care prezintă un interes extrem de mare în rândul tinerilor Moldovei.

În pofida eforturilor întreprinse de-a lungul timpului, indicele educației realizat de PNUD arată o situație nefavorabilă, Republica Moldova fiind plasată pe locul 114 din 187 de țări²³. În același timp conform Score Cardul de tineret din 2017, cel mai mare scor în domeniul educației fiind de 0,89 înregistrat de raionul Taraclia și cel mai rău indicator fiind 0,39 înregistrat de raionul Șoldănești²⁴.

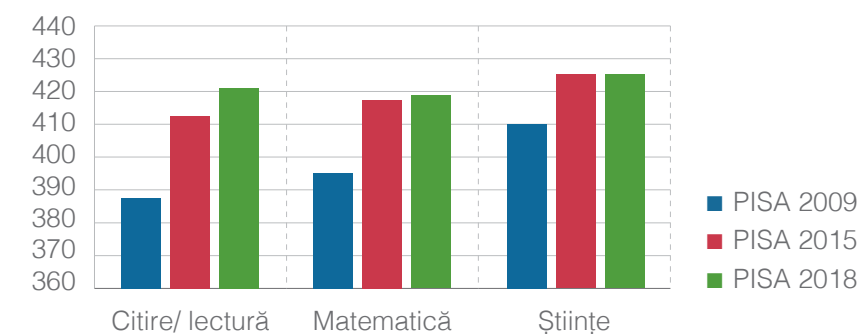
În cele din urmă apare necesitatea prezentării viziunii copiilor și tinerilor vis-a-vis de sistemul educațional din Moldova și relevanța acestuia în dezvoltarea lor. În această ordine de idei, copiii și tinerii din RM în proporție de 31% (din numărul total de 1648 de tineri respondenți) consideră că educația este drept factor principal ce favorizează dezvoltarea tinerilor, și alții dau preferință opțiunilor cum ar fi participarea activă în viața socială 41%, sănătatea 17% ș.a.²⁵.

Un alt sondaj care vizează direct și domeniul educației este și sondajul U-Report privind „tinerii, și cum sunt afectați aceștia de migrație”²⁶ la care au participat 1 608 de respondenți, aceștia semnalează alte probleme esențiale care afectează tinerii și favorizează migrația masivă a acestora, unde printre motive fiind și emigrarea pentru o educație mai bună (19% din respondenți).

Rata de școlarizare în școlile primare din Moldova continuă să scadă, contrar tendințelor globale²⁷. Conform datelor BNS, s-a produs și reducerea efectivelor de elevi/studenți cuprinși în sistemul de educație din această grupă de vârstă, cu 16,4% față de anul 2014/15, numărul acestora constituind 179,5 mii persoane, în anul 2018/19²⁸.

Tinerii din mediul urban sunt mai puțin satisfăcuți de sistemul educațional decât tinerii din mediul rural. Acest lucru este evident și prin faptul că tinerii din mediul urban raportează că nu primesc sprijin suficient din partea profesorilor școlii sau a personalului (în comparație cu tinerii din mediul rural)²⁹. Pe de altă parte, există discrepanțe între calitatea procesului educațional livrat în mediul urban și rural, iar respondenții la sondajul U-Report cu privire la calitatea procesului educațional au atenționat asupra faptului că în universități și licee se înregistrează cea mai înaltă calitate a educației, și colegiile fiind cu cel mai mic scor înregistrat.

Dacă să ne referim la calitatea sistemului educațional și impactul acestuia asupra elevilor, conform rezultatelor raportului național „Republica Moldova în Programul Internațional de Evaluare a Elevilor - PISA 2018”, Moldova a reușit performanța de a menține punctajele medii la toate domeniile evaluate, comparativ cu ciclurile anterioare de participare (tabelul nr. 5).

Tabelul 5: Nivelul de cunoștință al elevilor la diferite categorii

²³ "Aprofundarea relațiilor UE – RM Ce? De ce? Cum?", ediția a doua, editat de Michael Emerson și Denis Cenușă, 2018, p.230.

²⁴ https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Score_Cardul_de_Tineret.pdf

²⁵ <https://moldova.ureport.in/story/206/>

²⁶ <https://moldova.ureport.in/opinion/598/>

²⁷ Association Implementation Report on Moldova, 2018

²⁸ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6431>

²⁹ Youth SCORE Index: Republic of Moldova, 2019.

Cu toate acestea, punctajul mediu înregistrat de Republica Moldova în toate ciclurile PISA încă rămâne mai mic decât punctajul mediu al țărilor ce fac parte din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică³⁰. Pe lângă acestea, evaluarea dată a evidențiat un decalaj de gen destul de pronunțat la lectură și în știință, la ambele, fetele, având performanțe vădit mai bune decât în cazul băieților. Totodată, alarmantă este rata de analfabetism. În 2018, în Moldova 43% dintre elevi au un nivel minim de competențe în citite, iar jumătate (50%) nu înțeleg cifrele. Adicional, 24% dintre studenți au raportat că sunt hărțuiți de cel puțin câteva ori pe lună, o altă problemă importantă ce trebuie abordată³¹.

În Moldova au fost înregistrate progrese și în reformarea sistemului de învățământ spre o educație mai incluzivă. Majoritatea copiilor cu nevoi educaționale speciale și copiii cu dizabilități sunt integrați în școlile obișnuite. Cu toate acestea, în fapt, actualmente sistemul de învățământ este gazdă a fenomenului de discriminare, hărțuire și bullying față de tinerii cu oportunități reduse și nu doar³².

Totodată conform datelor BNS din 2019, ponderea elevilor cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități încadrați în instituții de învățământ cu destinație generală este în creștere. Astfel, în anul de studii 2018/19 în instituțiile de învățământ din țară au fost înscriși 10269 elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități, inclusiv 9560 elevi încadrați în instituțiile de învățământ general și 709 elevi – în școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică.

De asemenea, fetele de etnie romă sunt afectate în mod disproporționat din perspectiva educației, rezultatul fiind că doar 63% dintre femeile rome cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani au educație, în comparație cu 99% din femeile non-rome din respectiva grupă de vârstă³³. Potrivit datelor UNICEF³⁴, doar jumătate dintre copiii romi din Moldova merg la școală. Pentru comparație, copiii din alte naționalități urmează școala în 90% din cazuri.

Conectat cu domeniul de incluziune socială a tinerilor sociali vulnerabili, conform Score Cardul de tineret din 2017, cel mai mare scor în domeniul incluziunii sociale fiind de 0,68 înregistrat de raionul Călărași, și cel mai rău indicator de 0,20 fiind înregistrat de raionul Taraclia³⁵ și acest scor se răsfărânge inclusiv și asupra domeniului educației pe motiv că cei excluși nu au acces la un proces de educație egal și de calitate.

O altă problemă în prezent este situația în care multe școli din țară nu au o zonă bine dotată cu grupuri sanitare/WC în incinta instituției de învățământ, astfel fiind utilizate de copii WC-urile din curțile instituțiilor de învățământ care de regulă sunt amplasate la o distanță mare de școală. Totodată, igiena acestor WC lasă de dorit. Mai mult ca atât acestea sunt utilizate de copii și pe timpul iernii fapt ce le poate afecta și înrăutăți sănătatea³⁶.

Ajungând la etapa de absolvire a învățământului gimnazial, rata este de 84,4% din populația stabilă în 2015, 83,0% în 2016, 82,2% în 2017 și 84,5 % din populația stabilă în 2018. Însă pe lângă absolvenți o problemă este și rata abandonului școlar în învățământul primar și secundar în Republica Moldova este de 17,9% în anul 2017³⁷. În 2017/2018, dintre cei 209 de copii care abandonează școala (55 la clasele 1-4 și 154 pentru clasele 5-9), 41 erau romi³⁸. Rata ridicată a abandonului în rândul școlilor din zonele rurale și a celor aparținând grupurilor minoritare etnice, în special fetelor de etnie romă a fost menționată și de CEDAW³⁹.

³⁰ Raportul național „Republica Moldova în Programul Internațional de Evaluare a Elevilor - PISA 2018” http://aee.edu.md/sites/default/files/raport_pisa2018.pdf

³¹ https://www.oecd.org/pisa/Combined_Executive_Summaries_PISA_2018.pdf

³² Fenomenul discriminării în instituțiile de învățământ din Republica Moldova <http://cntm.md/ro/publication/fenomenul-discrimin%C4%83rii-%C3%AEn-institu%C8%9Bile-de-%C3%AEEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-din-republica-moldova>

³³ Studiu privind educația incluzivă în Europa și în Republica Moldova: acomodarea rezonabilă, accesul la educație și nediscriminare, 2019 https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Studiu-privind-educatia-incluziva_Ro.pdf

³⁴ Ibidem.

³⁵ https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Score_Cardul_de_Tineret.pdf

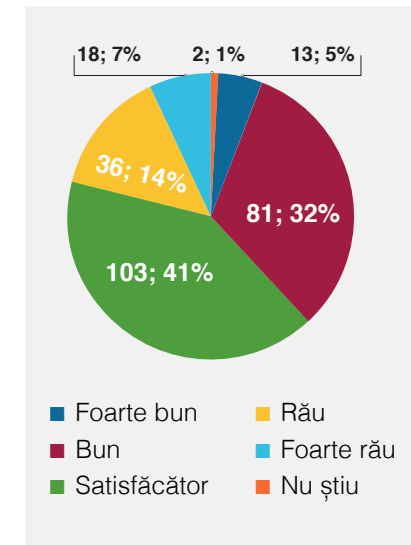
³⁶ <https://diez.md/2016/04/21/pereti-daramati-usi-mizerie-lata-cum-arata-wc-urile-scolilor-din-moldova/>

³⁷ End of Childhood Index and Save the Children <https://www.savethechildren.org/content/dam/usa/reports/emergency-response/end-of-childhood-report.PDF>

³⁸ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Studiu-privind-educatia-incluziva_Ro.pdf

³⁹ CEDAW: Concluding observations on the sixth periodic report of the Republic of Moldova, 10 March 2020, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/MDA/CO/6&Lang=e n&fbclid=IwAR0CwLxMepLW2ykw3YbowSx5ERy26WZWfIdxiPbqItYKQcRIBwcCg0xaTM

Totodată tinerii dau o apreciere relativ bună instituțiilor de învățământ în care se află, apreciind-o în mediu cu 3.5 puncte, având indicatorii de apreciere de la 1 (jos) și 5 (înalt)⁴⁰.

Tabelul 6: Evaluarea sistemului educațional de către tineri

O situație total neașteptată care a bulversat nu doar sistemul de educație din țară este creat acum de situația pandemică COVID-19 care a generat obligația de a face lecții online. Noua metodă de predare în regim online a prins nepregătit nu doar instituțiile de învățământ ci și cadrele didactice care nu sunt familiarizate cu mecanismele online de predare. Iar pe de altă parte nici elevii și studenții din categoria social vulnerabilă care nu au acasă niciun calculator, niciun telefon performant precum și nici acces la internet au fost limitați în dreptul lor la educație. Aceste concluzii se trag și din sondajul lansat pe platforma U-Report privind lecțiile online⁴¹ la care au participat peste 5 mii de respondenți. Iar când vorbim despre accesul la învățământ al tinerilor din categoria social vulnerabilă care nu au acces la TIC, cei peste 5000 de respondenți în proporție de 45% au declarat că cunosc astfel de tineri care nu au oportunitatea să facă lecții în regim online.

Totodată, cei 253 de persoane chestionate în cadrul procesului de Evaluare Voluntară Națională au evaluat sistemul de educație din perspectiva calității învățământului, siguranță și incluziunea celor social vulnerabili, astfel avem următoarele rezultate (tabelul nr.6).

Făcând referire la indicatorul 4.7.1 privind existența în curricula școlară a modulelor/conținuturilor curriculare: i) dezvoltarea durabilă, ii) drepturile omului, iii) egalitate de gen, iv) educația pentru sănătate și abordarea multidisciplinară a acestora în vederea formării profilului absolventului, temele date au fost incluse în programul școlar cu excepția cursurilor special dedicate ODD. Dar este important de menționat că tematici corelate de ODD sunt abordate în cadrul celorlalte discipline, gen educație pentru societate, etc. Însă este de menționat că despre necunoașterea ODD ne-o spun și ce 65% din respondenții în cadrul sondajului U-Report Moldova privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la care au participat circa 1000 de tineri din grupul țintă.

Conform datelor BNS, la indicatorul 4.a.1 (b) privind ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la internet în scopuri pedagogice avem următoarele date înregistrate: 85,6% în anul 2015, 69,7% în 2016, 70,2% în 2017 și 69,5% în 2018.

În același timp la indicatorul 4.a.1 (c) privind ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la calculatoare în scopuri pedagogice avem 97,4% de școli dotate în anul 2015, 98,8% în 2016, 99,4% în 2017 și 99,4% din școli au fost dotate în anul 2018. Însă, în procesul de monitorizare a ODD de către tineri participanți în cadrul campaniei ”Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale” raportează poze ce atestă necorespunderea unor astfel de clase de calculatoare învechită cu acele calculatoare care sunt în ziua de azi.

Astfel, ODD 4 a fost reflectat și de către tinerii ce s-au implicat în campania națională ”Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale”, și în această ordine de idei prezentă unele constatări ale tinerilor.

⁴⁰ <https://moldova.ureport.in/poll/988/>

⁴¹ <https://moldova.ureport.in/opinion/1648/>

Fotografie realizată de Adriana Negru

Hai să dăm cărțile pe față! Pe față, nu pe ochi!
(Căci ... și așa pe multe nu le vedem)

Am trecut de la Cangurul și Furnica la Pascal. Mă întreb: "Pentru ce?!" "Aici începe sau se termină educația noastră de calitate?!"

- Hai să fim realiști. Câți dintre noi a învățat la gimnaziu sau liceu să-și creeze o poștă electronică și să știe s-o folosească de la A la Z?!

Și Word, Excel, Power Point... - așa, la general am trecut peste ele, da??

Pentru ce Pascal?! Unde și când îl vom utiliza?! Încă cât timp elevii vor zurea pentru că au teză?! Eu nu vreau să zuresc, eu vreau să învăț securitatea pe social media, aplicații de editare video, design online etc..

Fotografie realizată de Eugenia Frumusachi

Uitându-te la această fotografie, cam în ce an crezi că ne aflăm?

Deși sunt sigură că te-ai gândit la anii '90, vreau să îți zic că greșești!

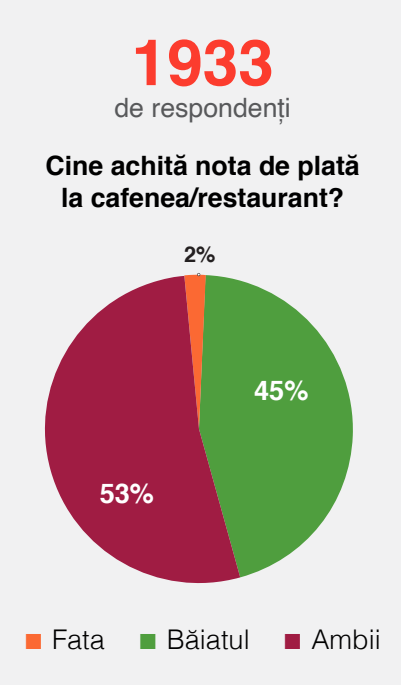
Suntem în anul 2020, trăim într-o eră a tehnologiei, dar care, din nefericire, nu se intersectează cu domeniul educației din satele Republicii Moldova. Realitatea e cruntă, copiii studiază niște limbaje informatice depășite total de timp, pe când ceea ce cu adevărat util nici nu este atins cu vederea.

P.S. locul acestor PC-uri e la muzeu, nu într-o sală de studiu.

5 EGALITATE DE GEN

Principiile egalității și non-discriminării sunt parte integrantă a cadrului constituțional al țării, fiind stipulate în mod expres în Constituția Republicii Moldova și alte acte legislative.

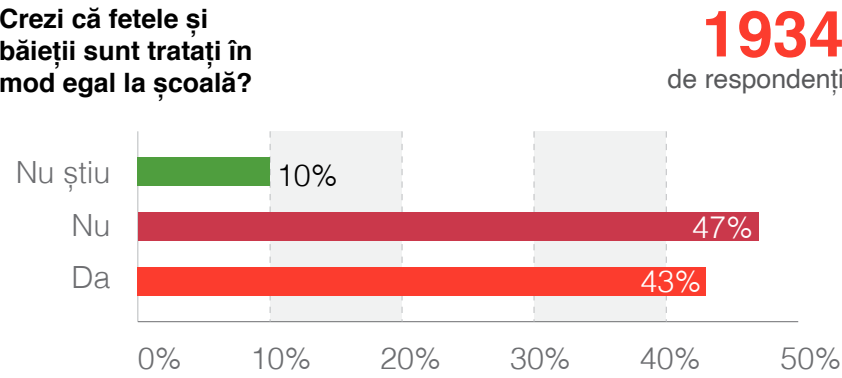
Tabelul 8: Opinia tinerilor cu privire la cine ar trebui să plătească nota de plată la cafenea / restaurant

Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor în cadrul observațiilor finale asupra celui de-al șaselea raport periodic al Republicii Moldova prezintă îngrijorările sale privind existența stereotipurilor discriminatorii de gen în programele școlare și manualele utilizate de elevi în procesul de educație⁴². De asemenea, CEDAW statuează și asupra fenomenului violenței domestice ce persistă în țară, prezentând și îngrijorări față de faptul că fetele și femeile sunt supuse riscului traficului de ființe umane în scopuri de exploatare sexuală și muncă forțată peste hotarele țării. Comitetul prezintă îngrijorările sale privind segregarea profesională verticală și orizontală și persistența diferenței de remunerare între sexe. Toate aceste constatări ale CEDAW direct sunt conectate și față de fetele cu vârstă de 14-24 de ani care sunt în grupul de risc atât în domeniul educației, sănătății și muncii și nu doar.

Fenomenul de discriminare a fetelor începe din societate, unde de cele mai multe ori populația generală stereotipizează rolul femeii în societate, cum ar fi faptul ca fetele și femeile sunt gospodine bune de asta ele trebuie să se ocupe de gospodărie și creșterea copiilor; femeile sunt prea sensibile și emoționale, în caz de urgență nu pot lua o decizie potrivită⁴³, etc.

Întru a vedea viziunea tinerilor vis-a-vis de egalitatea de gen, pe platforma U-Report Moldova am lansat un chestionar dedicat stereotipurilor de gen⁴⁴ la care a participat 1.934 de tineri. Astfel surprinzător este răspunsul destul de divizat al tinerilor față de întrebarea cum aceștia sunt tratați în școală (tabelul nr.7).

Crezi că fetele și băieții sunt tratați în mod egal la școală?

Tabelul 7: Opinia tinerilor cu privire la egalitatea de gen în școală

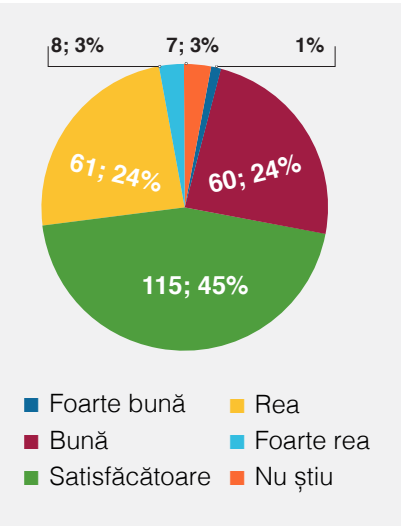
Dar și mai surprinzător este rezultatul dat de respondenți la întrebarea "cine plătește nota de plată la restaurant" unde 2% au zis ca fata trebuie să plătească, iar alte 53% au optat pentru opțiunea unde ambii plătesc nota, dar curiozitatea cea mare ne trezește acele 45% care au optat pentru aceea ca băiatul trebuie să plătească această notă. Și dacă să analizăm cine din respondenții a ales opțiunea "băieți" atunci o să vedem că de fapt fetele în număr dublu decât băieții au ales această opțiune (tabelul nr. 8).

⁴² CEDAW: Concluding observations on the sixth periodic report of the Republic of Moldova, 10 March 2020, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/MDA/CO/6&Lang=en&fbclid=IwAR0CwLxMepLW2ykw3YbowSx5ERy26WZWfIdxiPbqItYKQcRlBwcG0xaTM

⁴³ STUDIU privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova, 2018 <https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Studiu-privind-percep-iile.pdf>

⁴⁴ <https://moldova.ureport.in/opinion/1570/>

Totodată în cadrul procesului de Evaluare Voluntară Națională, acei 253 de tineri chestionați au venit cu propriile aprecieri asupra egalității și ne-discriminarea tinerilor, unde avem următoarele rezultate(tabelul nr. 9):

Tabelul 9: Viziunea tinerilor cu privire la egalitatea și nediscriminării tinerilor

Acest rezultat ne spune despre faptul că însuși fetele își atribuie anumite etichete în societate.

Vorbind despre discriminarea fetelor în câmpul muncii, acest fenomen începe de la etapa de angajare unde de multe ori acestea în timpul interviului unde primesc întrebări cu privire la situația sau responsabilitățile familiale, fapt ce ar fi interzis din punct de vedere legal. Ulterior la etapa post-angajare, fetele de multe ori sunt victime a procesului de hărțuire la locul de muncă, aceasta fiind atestat inclusiv prin cazurile examinate de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității⁴⁵. O altă inegalitate în câmpul muncii este generată și de discriminarea pe criteriu de gen atunci când vorbim despre salarizarea diferită pentru o muncă similară. Drept exemplu, în 2019 a fost înregistrată cea mai mare inechitate salarială dintre femei și bărbați în ultimii șase ani – de 14,4%. Astfel, în 2019, o femeie angajată a pierdut 14490 MDL, pe fonul discrepanțelor salariale, aceasta fiind cea mai mare pierdere anuală financiară din ultimii șase ani⁴⁶.

Căsătoria copiilor și abandonul școlar sunt strâns legate, în special pentru fete de etnie romă⁴⁷, iar astfel de căsătorii expun fetele la pericolele sarcinii și nașterii timpurii, precum și la un risc ridicat de violență.

Când vorbim despre participarea politică și publică a fetelor, aici se conturează 2 situații:

Fetele până la 19-20 de ani sunt mai active considerabil decât băieții atunci când vorbim despre participarea în procesele decizionale și activități de educație non-formală.

Pe de altă parte, fetele care deja se căsătoriseră, datorită noilor obligațiuni pe care le obțin în familie de a avea grijă de casă, copii și lipsa timpului liber, la această etapă a vieții dispar de pe mapamondul vieții de activiste, astfel dând pozițiile celor de genul masculin.

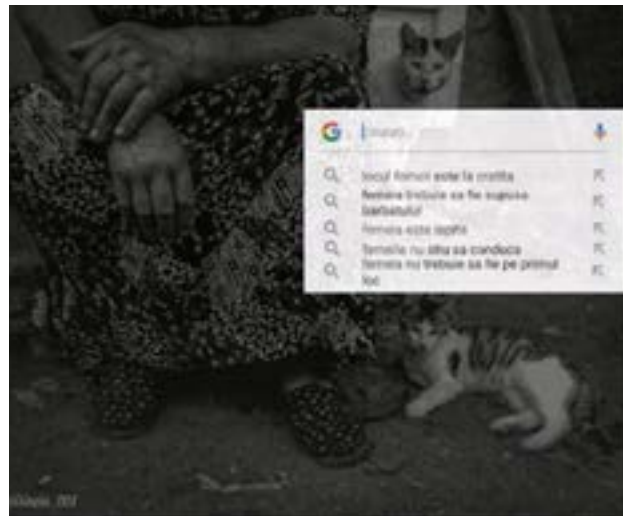
În același timp participarea politică și publică a fetelor aparținând grupurilor defavorizate la fel este una foarte scăzută.

⁴⁵ <https://egalitate.md/prezentare-general/>

⁴⁶ INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN 2020, http://www.progen.md/files/8147_cpd_indexul_egalitatii_de_gen_2020.pdf

⁴⁷ COPII ROMI ȘI ACCESUL LOR LA SERVICII, <https://www.unicef.org/moldova/media/851/file/Evaluarea-participativa-a-barierelor-copii-romi.pdf>

Tradițional, venim și cu viziunea tinerilor ce s-au implicat în campania națională "Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale", și în această ordine de idei prezentăm unele constatări ale tinerilor pe marginea ODD5.

Fotografie realizată de Virinea Candy

!! You don't have to fit in someone's boxes!

pe scurt: Don't label women! sau (mai direct și mai pe românește)

Nu fi misogin!

pe lung: Locul femeii e la cratiță sau la birou?

Teoretic, răspunsul e simplu:
locul femeii este acolo unde își dorește ea să fie.

Fotografie realizată de Iulia Coica

Stereotipurile și prejudecățile, sunt principalele cauze ce influențează viața de zi cu zi, a ambelor sexe. Nu de puține ori, ele crează bariere în propria afirmare, comunicare, cunoaștere, acceptarea propriei sale personalități și a celor din jur.

Nu vă grăbiți să catalogați acțiunile și comportamentul persoanelor, indiferent de sexul lor, astfel evitând: situațiile de discriminare, marginalizarea, respingerea și excluderea a unor semeni pe motive subiective.

■ **Cunoaște-i și acceptă-i pe cei din jurul tău!**

! **Provocare (ODD5- Egalitate de gen)**

Suntem femei. ♥

Lucrăm. Străbatem. Supraviețuim.

De la egal la egal, avem același job ca și bărbații + multă sudoare (spălat, călcat, gătit, curat, îngrijit etc.) care par ocupații minore.

Oare puterea noastră, ca femei, se remarcă într-o societate atât de dominantă de "EI"? Oare pot femeile ocupa funcții demne de "ELE"? Sau îi lăsam pe "EI" să facă totul, "ELE" fiind neajutorate și sensibile ♀.

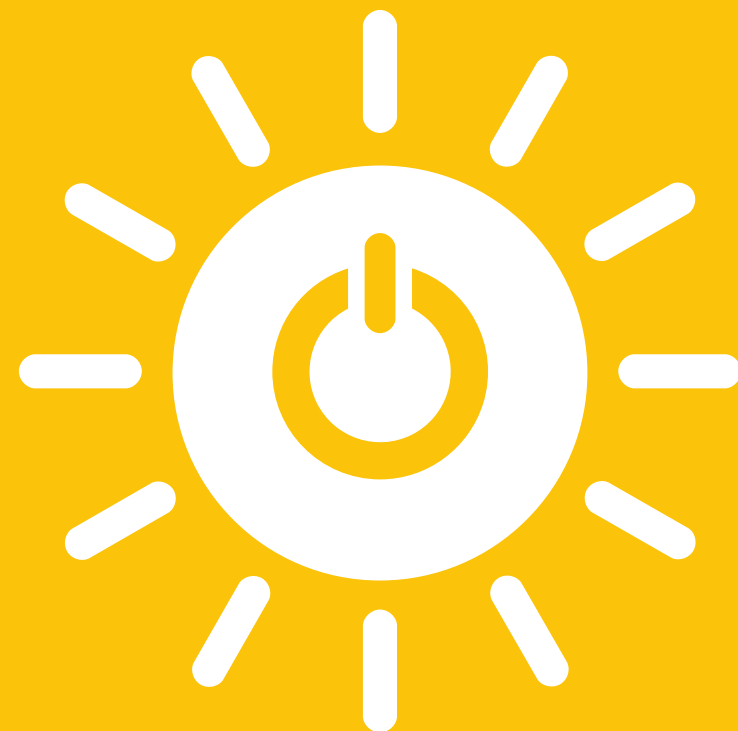
Stereotipuri proaste, care cresc prin noi și prind rădăcini cu cât mai mult le lăsam neglijate.!!

Putem fi schimbarea, doar dacă alegem să VORBIM CÂND LUCRURILE NU SUNT OK și să valorificăm vocea noastră ca FEMEI, ca niște "ELE" care poartă coroane, care pot schimba lumea!

PROSPERITATE

7 ENERGIE ACCESIBILĂ ȘI CURATĂ

Asigurarea durabilității sectorului energetic și combaterea schimbărilor climatice constituie unul din obiectivele politicii de stat în domeniul energetic. În situația Republicii Moldova implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă contribuie la diminuarea gradului de dependență energetică a țării și totodată reprezintă aportul național la combaterea schimbărilor climatice.

Eficiența energetică poate fi considerată ca o resursă suplimentară de energie, care este disponibilă local, iar valorificarea potențialului acesteia contribuie la consolidarea securității energetice a țării prin reducerea nivelului de dependență față de sursele străine⁴⁸.

Având acest deziderat, și tinerii ambascadori media pentru #ObiectiveGlbale vin cu îngrijorările lor față de sistemul energetic din țară și prioritățile lor în acest sens.

Autoare: Анастасия Робулец

Îmi place atât de mult să mă plimb seara într-un scuar luminat. Însă nu îmi place că se cheltuie multe resurse naturale pentru producerea acesteia. Dar și mai mult se poluează mediul înconjurător..

ODD7-Energie accesibilă și curată

Autoare: Maria Doaga

La moment ponderea energiei regenerabile este de doar 2%, însă în viitorul apropiat Republica Moldova prevede crearea unui sector energetic competitiv și eficient ce va oferi tuturor consumatorilor resurse energetice de calitate

Autoare: Alionna Isac

În ritmul acesta în care consumul de energie crește continuu, iar resursele sunt limitate, e absolut necesar sa găsim soluții alternative de obținere a energiei.

Mă bucur ca energia verde se infiltrează ușor în societate, și deja avem și în Moldova

Desigur costurile pentru asemenea investiții sunt foarte mari și avem nevoie de sprijin financiar pentru a implementa așa proiecte.

#MoldovaVremSustinere

⁴⁸ SECURITATEA ENERGETICĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONTEXTUL FUNCȚIONĂRII PIEȚEI CONCURENȚIALE https://www.soros.md/files/publications/documents/Soros%20Studiu%20de%20politici%20Publice%20-%20Securitatea%20Energetica_compressed.pdf

8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

Ocuparea în rândul tinerilor este o precondiție pentru eradicarea sărăciei și dezvoltare durabilă.

Pe fundalul reducerii numărului populației ocupate, se observă și o reducere constantă a ponderii populației tinere în totalul populației ocupate. O analiză privind ocuparea acestora arată că inactivitatea și șomajul sânt caracteristice persoanelor mai tinere, în vârstă de 15-24 de ani.

Conform BNS rata șomajului pentru grupul țintă de vârstă constituind, în 2015, 12,3%, în 2016 au fost 11,0%, în 2017 avem 11,9% și respectiv 7,1 % în 2018. Iar rata de ocupare și, respectiv, de șomaj a femeilor cu vârsta de 15-24 de ani reprezintă încă un aspect care trebuie menționat, acestea înregistrând în anul 2015 valori de 15,5% și, respectiv, 13,5%, aceste statistici unde fetele sunt dezavantajate comparativ cu băieții fiind valabile și pe anii ce urmează.

Din cauza tranziției dificile de la școală la muncă, circa 31% dintre tineri au un loc de muncă informal, fapt ce explică de ce numărul tinerilor integrați în munca sezonieră din agricultură este atât de ridicat. Tinerele femei par a fi și mai defavorizate pe piața muncii. Doar circa 42 % sunt ocupate pe piața muncii, sau aproximativ ¼ din numărul total al tinerelor femei⁴⁹.

În cadrul Indexului de Tineret se sokoate că din 2015 rata muncii neoficiale a constituit valoarea de 0,81. Tineri cu aproximativ 2% mai mult decât adulții sunt încadrați în câmpul muncii la "negru" sau primesc salariile în plic⁵⁰.

Pe de altă parte, ponderea mică a tinerilor în totalul populației ocupate este determinată și de dificultățile cu care se confruntă aceștia în procesul de angajare, în special din cauza cerințelor angajatorilor privind experiența în muncă și competențe pe care le dețin, dar și necoresponderea ofertelor de muncă cu așteptările lor. Migrația pe termen lung, de asemenea, este răspândită și în permanentă creștere printre tineri⁵¹. Totodată cunoștințele tinerilor nu întotdeauna corespund cu necesitățile pieței de muncă, fapt ce constituie o barieră în angajare. Dacă ne referim la numărul tinerilor plecați la muncă peste hotare, aceștia reprezintă în jur de 14% din totalul tinerilor din Republica Moldova. Iar cota tinerilor în totalul persoanelor care muncesc peste hotare este una semnificativă, constituind în jur de 39% din totalul imigranților⁵².

În contextul migrației forței de muncă, se prezintă și viziunea celor care sunt în învățământ cu referire la viitorul lor în piața de muncă națională sau internațională⁵³, astfel un număr ce cca 800 Ureporteri în proporție de 59% consideră că vor emigra în căutarea unui loc de muncă și alte 41% își văd viața profesională în Moldova, și majoritatea din respondenți sunt preponderent de genul feminin.

Moldova înregistrează și o rată înaltă a tinerilor inactivi care nu urmează nici un program de educație, de formare și nici nu au un loc de muncă (categoria de vârstă 15-29 ani cu reședință obișnuită), nivelul acesteia fiind de cca 36,3% în 2015, 35,0% în 2016, 26,4 în 2017 și 23,9% în 2018⁵⁴. O problemă specifică pentru Moldova este vulnerabilitatea femeilor și tinerilor din zonele rurale de a rămâne în afara pieței muncii, precum și a sistemului de învățământ. În Moldova, diferența de gen a indicatorului NEET este mai critică decât în alte țări din regiune: aproximativ 32% pentru femei și 23,2% pentru bărbați.

⁴⁹ PERSPECTIVA TINERILOR ÎN STRATEGIA DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ 2017-2021 https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Analiza%20Mainstreaming_0.pdf

⁵⁰ https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Policy%20brief_Youth%20Index_%20Ro.pdf

⁵¹ Nicolaas de Zwager, Ruslan Sințov. Inovație în migrația circulară - Migrație și dezvoltare în Moldova: Studiu de piață. NEXUS Moldova Intern. Agency for Source Country Information (IASCI), Centrul de Analize și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice (CIVIS). Chișinău, 2014

⁵² <http://cnrm.md/sites/default/files/DRAFT%20Evaluarea%20SNOFM.pdf>

⁵³ <https://moldova.ureport.in/opinion/1073/>

⁵⁴ Datele BNS

Din perspectiva nivelului de instruire, conform datelor statistice din 2015, majoritatea persoanelor ocupate aveau studii superioare – 24,3%, secundar profesionale – 22,3% și liceale – 19,7%, în timp ce populația inactivă în vârstă aptă de muncă avea studii gimnaziale – 29,7%, liceale – 22,7% și secundar profesionale – 17,3%.

Deși cadrul legislativ referitor la incluziunea socială a grupurilor vulnerabile (persoanele cu dizabilități, de etnie romă, tineri, migranți sau migranții reînțorși etc.) a fost îmbunătățit astfel creând premise pentru angajabilitatea acestor categorii, serviciile de plasare în câmpul muncii nu sunt suficiente și nici adaptate la necesitățile acestora, nefiind create mecanismele de implementare a legislației, spre exemplu atunci când vorbim despre tinerii cu dizabilități dar și alte categorii social vulnerabile pe piața muncii

Clasamentul unităților teritorial administrative pentru domeniul „Angajare” din cadrul Score Cardului de Tineret pe anul 2017 ne arată o discrepanță colosală între rezultatele obișnuite de raioanele din Republica Moldova, unde scorul maxim este de de 1.00 înregistrat de Cimișlia și scorul minim de 0.01 a fost înregistrat de Dubăsari⁵⁵

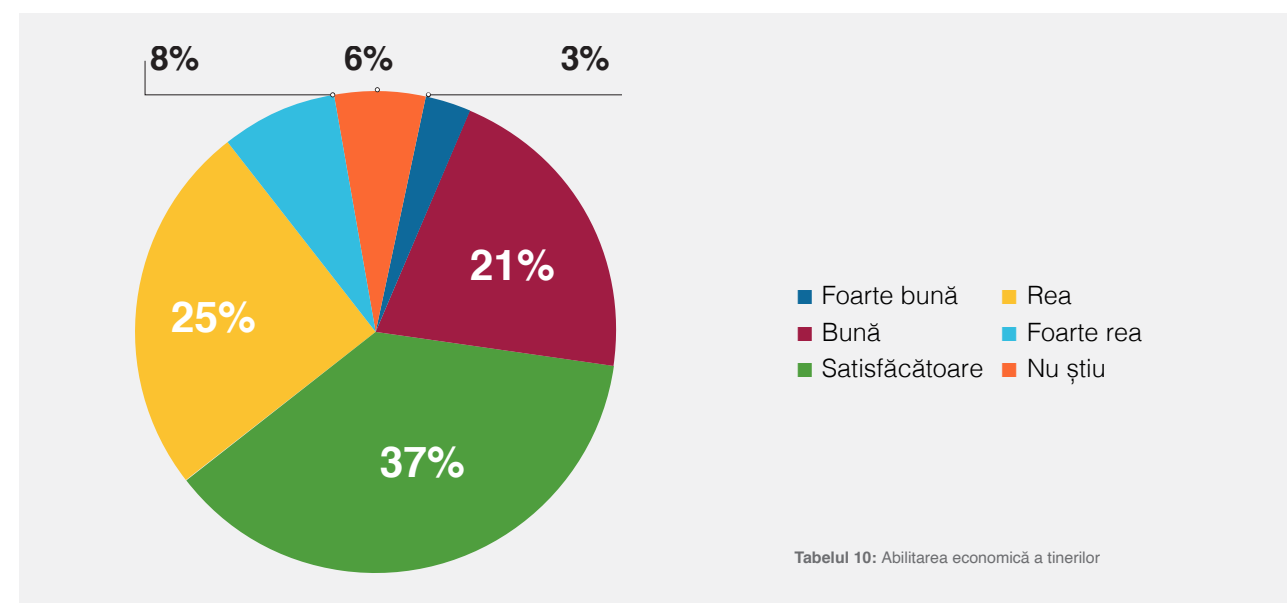
ACTIVITATE ANTREPRENORIALĂ

Cu toate că în Republica Moldova paleta programelor de suport pentru întreprinzători este una destul de variată, se resimte o insuficiență în domeniul susținerii tinerilor pentru inițierea sau dezvoltarea afacerii, unde ponderea acestora rămâne a fi relativ mică, 2,4% din antreprenori au vârsta de până la 24 ani și 20,3% au vârsta cuprinsă între 25-34 ani⁵⁶.

Întru susținerea tinerilor antreprenori, au fost dezvoltate mai multe programe în acest sens. Printre cele mai de vază fiind Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET) implementat până în 2017 și Programul „START pentru TINERI” ce este implementat și în prezent.

Necâtând la impactul benefic al acestor programe de abilitare economică al tinerilor se impune necesitatea de a crește numărul potențialilor beneficiari al acestora din moment ce mulți tineri din Moldova își doresc anume să dezvolte propriile lor afaceri. Această afirmație reiese și din doleanțele U-reporterilor din Moldova expusă în cadrul sondajului cu privire la antreprenoriat⁵⁷, unde au participat circa 1000 de respondenți.

Referindu-ne la viziunea tinerilor expusă în cadrul chestionarelor elaborate cu prilejul procesului de evaluare voluntară națională, aceștia și-au prezentat viziunile lor față de procesul de abilitare economică a tinerilor (programe de dezvoltare a afacerilor mici, locuri de muncă atractive, nediscriminarea tinerilor, etc.), unde avem (vezi tabelul nr.10):

⁵⁶ [http://odimm.md/files/ro/pdf/rapoarte/Evaluarea_gradului_de_satisfactie_a_tinerilor_PNAET%20\(2017\).pdf](http://odimm.md/files/ro/pdf/rapoarte/Evaluarea_gradului_de_satisfactie_a_tinerilor_PNAET%20(2017).pdf)

⁵⁷ <https://moldova.ureport.in/opinion/1395/>

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCȚURĂ

Ținând cont că acest obiectiv este unul crucial în dezvoltarea comunitară și drept urmare servind ca un generator pentru dezvoltarea tinerilor și a sectorului de tineret per ansamblu.

Necătând la aceasta tinerii din mediul rural, actualmente, sunt limitați în oportunitățile lor datorită lipsei infrastructurii adecvate necesităților acestora. Astfel, aceștia din cauza orarului transportului public interurban nu au acces deplin la activitățile de tineret extracurriculare organizate în centrele raionale, sau la acele organizate în capitala țării. Aceasta, denotă de fapt că în mediul rural tinerii de cele mai multe ori nu dispun de infrastructură pentru petrecerea timpului liber.

E de remarcat și lipsa în rândurile tinerilor social-vulnerabili a accesului la tehnologiile informaționale și comunicare. Conform Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, în 2018, nivelul de penetrare a serviciilor de acces la Internet fix în bandă largă

era de 17,5%, cu circa 623,135 abonați (în creștere cu doar 1 p.p. față de 2017). În același timp, rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet mobil este de 83%. Totodată, există indicatori care sugerează o inegalitate înaltă în accesibilitatea și utilizarea tehnologiilor. Potrivit BNS, în 2018, înzestrarea gospodăriilor cu calculatoare era de 62% în mediul urban și 42% în mediul rural.

Digitalizarea este un instrument puternic pentru structurile de stat și organizațiile de tineret pentru a dezvolta în continuare un mediu inclusiv și accesibil pentru tinerii cu dizabilități, dar cu părere de rău putem constata că nu a fost acordată o atenție suficientă pentru a face accesibile instrumentele digitale, chiar dacă legea cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Autoare: [Andreea Alexandrov](#)

Pentru ca clădirile, blocurile și restul să nu ajungă în așa condiții este nevoie de o infrastructură accesibilă, durabilă, puternică și inovativă pentru a putea menține orașul în echilibru, investind și în acest domeniu, mai puțin pus în valoare!

Autoare: [Alionna Isac](#)

Tehnica de calitate e o prioritate pentru orice întreprindere sau societate, gospodărie agricolă!

E un contrast evident între aceste fotografii, unde se vede clar că Moldova are spre ce tinde, are nevoie de schimbări!!

#ModernizareaCapacitatilorTehnologice

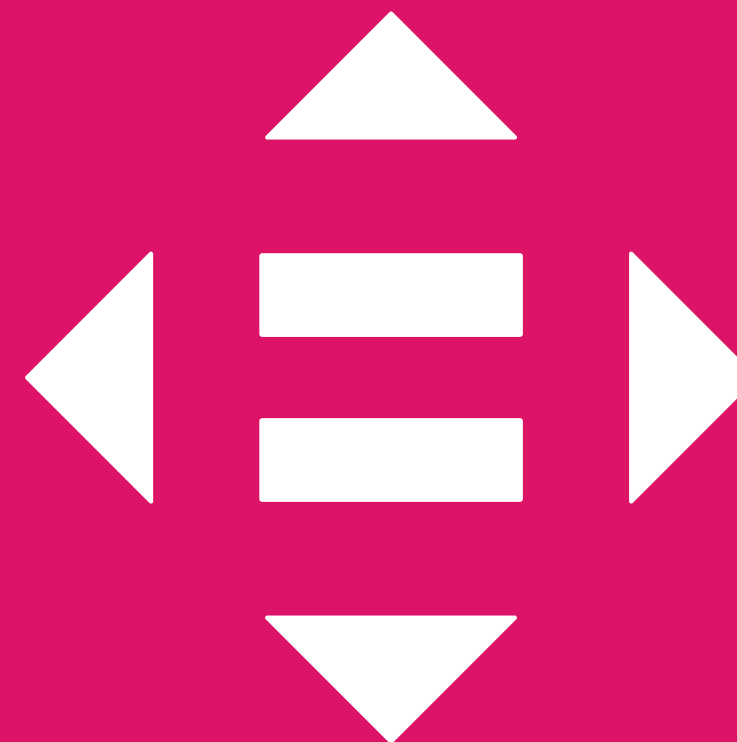

Autoare: [Svitic Nicoleta](#)

ODD 9- Industrie, inovație și infrastructură

Provocare

10 INEGALITĂȚI REDUSE

Nivelul sărăciei în regiunile rurale este de 7,5 ori mai mare decât în regiunile urbane. Astfel avem o serie de inegalități semnificative în ceea ce privește deprivarea monetară în rândul tinerilor comparativ cu vârstnicii, între tinerii din mediul rural și urban⁵⁸, cei cu dizabilități și fără, tinerii romi și non-romi, fete și băieți.

Totodată se atestă și inegalitate înaltă în accesibilitatea și utilizarea tehnologiilor în rândurile tinerilor, fapt care se datorează nivelului de sărăcie în care trăiesc unii tineri.

Vorbind despre abilitarea economică a tinerilor putem constata că tinerele femei par a fi și mai defavorizate pe piața muncii comparativ cu băieții din varii motive, cum ar fi, sarcină, îngrijirea de un copil mic, etc. Doar circa 42 % sunt ocupate pe piața muncii, sau aproximativ 1/4 din numărul total al tinerelor femei⁵⁹. O altă inegalitate este salarizarea diferită între bărbați și femei pentru o muncă similară⁶⁰.

O altă inegalitate este legată de participarea tinerilor în procesele decizionale la nivel local și național, astfel o constatare ne atestă că fetele din categoria noastră de cercetare (14-24 ani) în proporție de cca 70% participă în procesele decizionale comparativ cu băieții care participă circa 30%. Însă statisticile încep să se schimbe radical din momentul în care fetele se căsătoresc unde ca primă ocupație pentru ele sunt treburile casnice și creșterea copiilor. Totodată vorbind despre tinerii din categoria social vulnerabilă, putem menționa că aceștia sunt implicați în procesele decizionale foarte rar.

În toate cele cinci regiuni ale țării, există o diferență semnificativă între sexe în credința tinerilor în inferioritatea feminină, băieții au dat un scor de 4,7 iar fete 6,4⁶¹.

O alta inegalitate este legată de accesul tinerilor la servicii comunitare de petrecere a timpului liber, agrement, educație non-formală care în zonele rurale din Moldova nu prea există comparativ cu mediul urban, astfel tinerii din mediul rural având oportunități reduse în acces de astfel de servicii din moment ce transportul interurban nefiind așa bine dezvoltat (în multe sate din Moldova, ultimile rutiere din centrul raional spre localitatea lor pleacă la orele 3 - 4).

Între timp se atestă și inegalități ce vizează tinerii de etnie romă sau cele cu dizabilități în acces la educație, sănătate sau muncă pe motiv de stereotipuri or infrastructură inaccesibilă pentru tinerii cu dizabilități.

În sfera sănătății drept inechitate este considerat faptul ca doar 64% din tinerii din Moldova dispun de poliță de asigurare medicală, restu neavând statut de asigurat în sistemul medical din țară.

O altă inechitate în sanatate este fatul că tinerii din mediile urbane au acces la o gamă mult mai mare de servicii medicale, inclusiv acces la centrele de sănătate prietenoase tinerilor, care sunt doar în centrele raionale.

⁵⁸ https://eef.md/media/files/files/raport_moldova_inegala_final_2482506.pdf

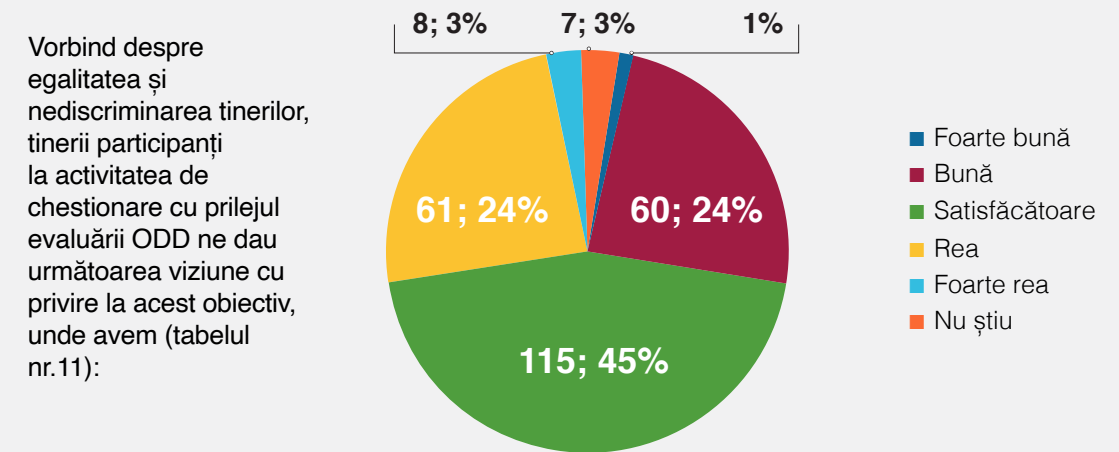
⁵⁹ PERSPECTIVA TINERILOR ÎN STRATEGIA DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ 2017-2021 https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Analiza%20Mainstreaming_0.pdf

⁶⁰ INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN 2020. http://www.progen.md/files/8147_cpd_indexul_egalitatii_de_gen_2020.pdf

⁶¹ Youth SCORE Index: Republic of Moldova

⁶² Youth SCORE Index: Republic of Moldova

Dacă ne referim la indexul score de tineret din 2019, constatăm că nivelul de toleranță socială pentru întregul eșantion a fost estimată la 4,77. Nu a existat nici o diferență notabilă în toleranța socială între băieți și fete⁶².

Tabelul 11: Viziunea tinerilor cu privire la egalitate și nediscriminare a tinerilor

REDUCEREA INEGALITĂȚILOR ♂

Inegalitatea socială reprezintă cauza principală care conduce la nemulțumire în rândul indivizilor și ale grupurilor sociale.

Învață să respecti oamenii și să-i apreciezi, indiferent că s-au născut în mediul urban sau rural.

Inequality is a fact. Equality is a value.

#ObiectiveGlobale

Poartă de la sat, Călărași, 2020.

Poarta are semnificația de pătrundere în gospodărie, marcă a statutului social în cadrul colectivității sătești. Nu trebuie să lăsăm ca acest atribut să ne categorizeze în societatea noastră modernă, în care toți tindem spre egalitate.

11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

Una dintre cele mai comune teme de discuții în rândul tinerilor este lipsa de locuințe accesibile din punct de vedere financiar, în special în zonele urbane. Totodată, din lipsa salariilor consistente, tinerii nu își pot permite procurarea unei locuințe. Întru a susține tinerii, Guvernul RM a venit cu un program de stat "Prima Casă"⁶³ care are ca scop facilitarea accesului persoanelor fizice la procurarea unei locuințe prin contractarea de credite ipotecare garantate parțial de stat. Da chiar și așa acest program iarăși nu este accesibil pentru tineri.

Conform clasamentului internațional în raportul "Youth Progress Index" din 2017, Moldova înregistrează 4,05 din 100 posibile pentru locuințe accesibile, comparativ cu Belgia și Georgia, unde avem scor de 55 puncte, Danemarca cu 56,76 și Bulgaria cu 64,86 care înregistrează cel mai mare scor din regiune.

Astfel tinerii din ziua de azi în mare parte stau în chirie, care de obicei este foarte scumpă în capitală astfel aceștia aleg să trăiască mai mulți în același apartament. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe cu mai mult de două persoane pe o cameră. (supraaglomerarea), (% din tinerii cu vârsta 18-29 ani cu reședință obișnuită) avem 6,5% pentru anul 2015, 7,5% anul 2016, 8,1% în 2017 și 10,6% în anul 2018. Și tot aici merită de prezentat și ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe cu mai mult de două persoane pe o cameră. (supraaglomerarea), (% din tinerii cu vârsta 18-29 ani cu reședință obișnuită) unde avem 5,8% pentru anul 2015, 7,1% anul 2016, 7,7% în 2017 și 10,7% în anul 2018.

Totodată tinerii nu au acces în mediul rural la spații pentru petrecerea timpului liber, spații sigure și prietenoase tinerilor. Mai mult ca atât, se atestă o problemă pentru mediul rural și urban și anume infrastructură este nesatisfăcătoare la capitolul drumuri, cărări, și lipsa în mare parte a infrastructurii adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități, începând cu drumuri inaccesibile și terminând cu clădiri, inclusiv cele de menire publică.

Având în vedere perspectivele TIC în dezvoltarea comunitară și contribuirea la incluziunea socială a celor social vulnerabili, se atestă neaplicarea în Moldova a conceptului de "smart cities" din care tinerii ar putea să beneficieze din plin.

Totodată prezentăm și viziunea tinerilor care au participat în cadrul concursului tineri social media ambasadori ca rezultat al implementării campaniei naționale, Tinerii din Moldova pentru #ObiectiveGlobale.

Autoare: Liuda Hițuc

În locul acestor ruini ar putea fi un spațiu comercial, dar în locul acesta vedem ce vedem deja de câțiva ani, lăsat în soarta timpului care deteriorează clădirea în fiecare an.

ODD 11, „Orașe și comunități durabile” - asigurarea integrării orașelor și așezărilor umane, în condiții de siguranță, reziliență și durabilitate.

Autoare: Scutelnic Ana

O problemă în orașul meu este lipsa unor spații sigure amenajate pentru odihnă și sport. Există doar un astfel de spațiu însă este doar pentru copii, restul spațiilor sunt funcționale dar vechi (unele chiar distruse din păcate).

Tinerii nu au unde își petrece timpul liber în afară parcurilor (pe timp cald) și a cafenelelor.

#ObiectiveGlobale #Moldova

⁶³ <https://odimm.md/ro/programe-odimm/prima-casa-program>

PLANETĂ

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

2 ZERO FOAME

3 SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

5 EGALITATE DE GEN

6 APĂ CURATĂ ȘI IGIENĂ

7 ENERGIE ACCESIBILĂ ȘI CURATĂ

8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

10 INEGALITĂȚI REDUSE

11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ

13 ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

14 VIAȚA SUB APĂ

15 VIAȚA PE PĂMÂNT

16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

6 APĂ CURATĂ ȘI IGIENĂ

Pornind de la premisa că **accesul la apă curată și igiena este o precondiție pentru o viață sănătoasă tinerii dau o prioritate sporită acestui obiectiv, având ca preocupare de bază gradul sporit de poluare a apelor în RM.**

Conform clasamentului internațional al Moldovei în cadrul raportului "Youth Progress Index" din 2017 la capitolul apă potabilă și servicii de sanitație în rândul tinerilor Moldova înregistrează un scor de 56.26 din 100 puncte posibile, comparativ cu 94 de puncte înregistrate de Belgia sau 95 de puncte înregistrate de Finlanda, Republica Cehă fiind astfel prezentate ca exemple bune⁶⁴.

Dacă să ne referim la indicatorul 6.1.1.1. ponderea populației cu acces la surse de alimentare cu apă (populație totală a RM cu reședință obișnuită) unde în 2015 au fost 77,0%, în 2016 avem 77,2%, în 2017 avem, 80,8% și în 2018 au fost înregistrate 82,1% din populația țării. Din aceste date deduce, că aproximativ 20% din populația țării printre care și tineri nu au acces la apă potabilă sigură.

Vorbind despre proporția populației care dispune în interiorul locuinței de (a) grup sanitar și (b) baie sau duș (totalul populație cu reședință obișnuită, printre care și tinerii) constatăm că la acest indicator nu sunt înregistrate rezultate semnificative, având 40,7% din populația țării în 2015, 42,8% în anul 2016, 45,0% în anul 2017 și 46,7% în anul 2018, astfel nici măcar jumătate din populația țării nu au aceste utilități. Iar ponderea populației conectate la sistemul de canalizare (totalul populației cu reședință obișnuită) este și mai jos înregistrând 22,2% în 2015, 23,0% în 2016, 23,1 în 2017 și 29,3% în 2018.

În cele din urmă o să prezentăm și viziunea tinerilor față de acest obiectiv care a fost prezentată în cadrul concursului "social media ambasadori pentru ODD".

Autor: Balan Dan

Apa este o resursă prețioasă, care poate fi epuizată sau poluată dacă locul de unde o iei nu este îngrijit corect!

Autor: Robert Gatman

În lipsa unei stații de epurare, mai bine de 20 de ani apele reziduale din sistemul de canalizare din municipiul Soroca se revarsă în râul Nistru, o adevărată bombă ecologică.

12 CONSUM ȘI PRODUȚIE RESPONSABILE

⁶⁴ The Youth Progress Index 2017 <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>

Problema de bază prezentată de tineri în cadrul procesului de consultare a fost legată de insuficiența măsurilor și programelor locale sau naționale ce încurajează cultura de a fi eco, reciclare și reutilizare acolo unde este posibil, atât acasă, cât și în școală / colegiu.

Totodată prezentăm viziunea tinerilor față de acest obiectiv care a fost prezentată în cadrul concursului "social media ambasadorii pentru ODD"

Autoare: Adriana Negru

- Tu tot l-ai alege pe ăsta din hârtie?!

Eu tot - până să conștientizez că sunt de pus pe același cântar. Paharele din hârtie nu se reciclează! Ele conțin o cantitate de plastic - înveliș pe partea lor interioară.

Cea mai eficientă alegere sunt cămile și paharele din plastic durabil. Ia-ți cu tine cana și îmbracă titlul de tânăr Eco-friendly ■

Autoare: Alionna Isac

Eu sustin #ODD!!!

Pahar-biscuit termorezistibil, umplut cu ciocolată, destinat servirii cafelei sau specialităților din lapte (cappuccino, latte etc).

După utilizare se mănâncă

Produs 100%

#Bionatural #Eco #ConsumEco

13 ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

Actualmente Republica Moldova este extrem de vulnerabilă la schimbările climatice, astfel se atestă de către tineri ca aceasta se datorează în mare parte datorită faptului că în Moldova nu sunt utilizate în industrie și viața cotidiană a energiei regenerabile. Astfel, se încurajează reducerea eliminărilor de substanțe toxice în atmosferă prin trecerea la automobile electrice, energie regenerabilă la domiciliu și în industrie.

Autoare: Virinea Candy

Republica Moldova - țara gunoiștilor neautorizate!! Doar 0.3 % dintre gunoiștile din țară corespund legislației de mediu.

Deși 10% din deșeurile reciclabile sunt recuperate, restul 90% sunt transportate la gunoiști, afectând calitatea solului, a apei, a aerului și, implicit, a vieții.

#reduce #reuse #recycle

Autoare: Ana Maria

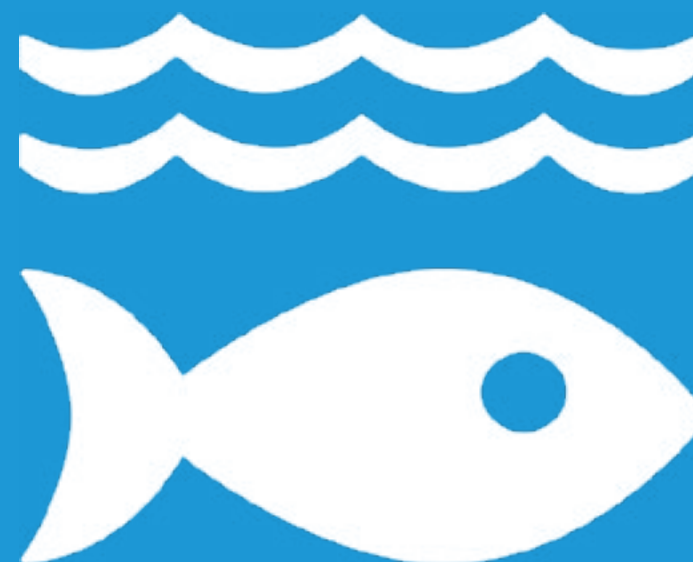
“Vreau aer”

Lumea este atât de mare , iar noi oamenii atât de mici. Pe cât de mici pe atât de problematici. Mă refer la faptul că noi suntem vinovații , pentru că distrugem clima

Gunoștea raionului Strășeni , sper că într-o bună zi va dispărea

ODD 13 acțiune asupra climei

14 VIAȚA SUB APĂ

Chiar dacă Republica Moldova nu este o țară cu ieșire directă la mare, sub incidența acestui obiectiv cade toate râurile și rezervoarele de apă.

Astfel, tinerii sunt îngrijorați la maxim de poluarea acestor râuri și impactul care îl aduce asupra vieții ce există sub apă. Totodată, poluarea urbană și industrială a râurilor aduce provocări pentru populația care locuiește în aval, însă această problemă nu este tratată cu seriozitate de către autorități încât acest fenomen este unul continuu.

Trebuie să menționăm că aceste este unul din obiectivele cu cele mai multe fotografii făcute de către participanții la concursul "social media ambasadorii pentru ODD", fapt ce denotă că este unul din cele mai afectate obiective din perspectiva tinerilor.

Autoare: Angelica Lupusor

Ce este apa?

Un copil născut din unirea unui tată, oxigenul, și a unei mame, hidrogenul: H₂O, zicea Omraam Mikhael Aivanhov.

Autoare: Анастасия Робулец

Scriitorii puteau găsi frumusețe în lucruri absolut neplăcute, aceasta se numește o estetică a urâtului.

Din păcate nu mă pot asemăna cu cei care găseau frumusețe în hoituri, fiindcă nu pot găsi frumusețe nici măcar în gunoaiele lacului din apropiere.

ODD14-Viața sub apă

15 VIAȚA PE PĂMÂNT

Moldova este o țară unde spațiile verzi sunt în continuă descreștere, conform statisticilor naționale, MoldSilva a restabilit păduri în proporție de 4681 ha în anul 2015, 4190 ha în 2016, 4639 ha în 2017 și 4853 ha în 2019. Cu toate acestea, cota regiunilor împădurite este de circa 11% și este sub limita critică de 15% pentru asigurarea unui nivel minim de servicii de mediu bazate pe silvicultură.

Ca și în cazul obiectivului precedent, trebuie să menționăm că și acest obiectiv este unul cu cele mai multe fotografii făcute de către participanții la concursul "social media ambasadorii pentru ODD", fapt ce denotă la rândul lui că este unul din cele mai afectate obiective din perspectiva acestora.

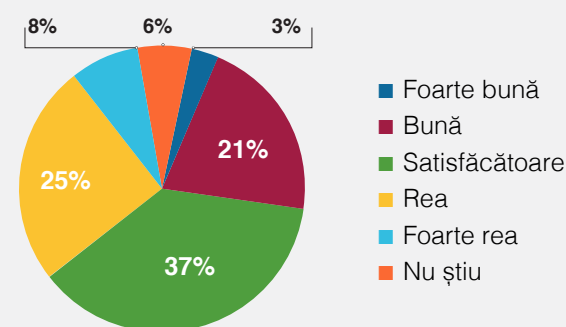
Flora și fauna au devenit mult mai importante în ultimele decenii! De ce?

Simplul motiv sunt consecințele provocate în special de om. Protejarea naturii a devenit o problemă extrem de importantă, oamenii nu conștientizează urmările negative. Hai să nu fim indiferenți în ceea ce vizează flora și fauna, acest arici poate ajunge în orice moment în Cartea Roșie!

Vindeca pământul, ia o decizie în favoarea naturii!

- În zilele noastre, masele plastice ne înconjoară indiferent în ce direcție ne uităm, la cer, în apă, în pământ, plasticul este prezent ca mici particule cu care respirăm și care ajung în mâncarea noastră, astfel distrugând imunitatea noastră ce duce la un grad înalt de îmbolnăvire, făcând toată planeta vulnerabilă la diverse boli și epidemii

Vorbind la general despre obiectivele de la componenta pământ, tinerii participanți la activitatea de chestionare cu prilejul evaluării ODD ne dau următoarea viziune cu privire la mediu prietenos cu tinerii (mediu înconjurător curat și sănătos, ape curate, păduri), unde avem (tabelul nr.12):

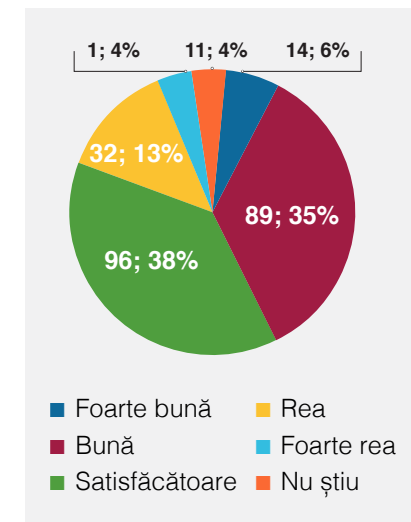
PACE

16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

În contextul evaluării acestui obiectiv în cadrul consultărilor cu cei 253 de tineri chestionați, aceștia ne dau următoarea situație cu referire la siguranța tinerilor în societate, unde avem următoarea viziune (tabelul nr.13):

Tabelul 13: Siguranța tinerilor în societate

Conform datelor statistice privind Tinerii în Republica Moldova în anul 2018, numărul tinerilor în vârstă de 14-29 ani care comit infracțiuni este în scădere. Astfel numărul tinerilor care au comis infracțiuni a scăzut de la 9,4 mii persoane în anul 2014 până la 6,9 mii persoane în anul 2018. Femeile dețin o cotă de 7,5% în numărul total al tinerilor care au săvârșit infracțiuni. Cei mai mulți tineri, care au comis infracțiuni, se înregistrează în grupul de vârstă 18-24 ani (49,8%), după care urmează grupul de vârstă 25-29 ani (33,1%) și 17,1% pentru grupul de vârstă de 14-17 ani.

Dacă să ne referim la categoriile de abateri, cel mai des tinerii în vârstă de 14-29 ani săvârșesc infracțiuni precum furt, huliganism și jafuri. În anul 2018, fiecare al treilea tânăr în vârstă de 14-29 ani a comis furt (30,3%), după care urmează persoanele care au săvârșit acte de huliganism (6,8%) și cele care au comis jafuri și tâlhării (6,0%). La 10 mii de tineri în vârstă de 14-29 ani revin 131,3 persoane care au săvârșit infracțiuni⁶⁵.

Totodată tinerii atestă și o neîncredere în sistemul de drept din Moldova pe motivul suspiciunilor ce sunt în societate precum ca este corupt sistemul justiției. Încrederea publică în justiție scade, în timp ce Guvernul Republicii Moldova este în mod frecvent condamnat la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, unde în ultimii 18 ani, Moldova a pierdut mai mult de 300 de procese și a achitat compensații în valoare de 16 milioane de euro.

Autoare: Constanta Rogut

„Dar ce putere au armele
Dacă ne mai rănesc cuvintele,
Într-o lume ce am fost
Noi aruncăm arme fără rost ...”

Azi e despre pace ... diversitate ♀ = ♂

⁶⁵ <https://statistica.gov.md/newview.php?l=ro&idc=168&id=6431>

Autor: Mihai Zubcu

Scurt despre cum sunt tratați oamenii în Republica Moldova de către instituțiile “competente”. Deși Moldova e o țară a minunilor, noi putem face ceva să salvăm situația.

Fii tu schimbarea pe care vrei să o vezi în lume. ODD16 (pace, justiție și instituții puternice)

#ObiectiveGlobale #globalgoals #TineriODD

Autoare: Matei Patricia

Cazurile de VIOLENȚĂ cresc considerabil, suferă și oamenii din comunitatea mea...

Copiii deseori sunt expuși la violență din cauza că nu au făcut temele, au primit o notă rea, au spus o minciună..., iar părinții deseori aplică violență, ceea ce este Complet Greșit ! În urma agresiunii aceștia suferă de consecințe exclusiv negative asupra sănătății fizice și mentale. Trebuie ca părinții să le explice copiilor pe cale pașnică, vorbindu-le cum să procedeze corect, ca aceștia să înțeleagă ce au de corectat.

PARTENERIATE

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

2 ZERO FOAME

3 SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

5 EGALITATE DE GEN

6 APĂ CURATĂ ȘI IGIENĂ

7 ENERGIE ACCESIBILĂ ȘI CURATĂ

8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

10 INEGALITĂȚI REDUSE

11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE

13 ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

14 VIAȚA SUB APĂ

15 VIAȚA PE PĂMÂNT

16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

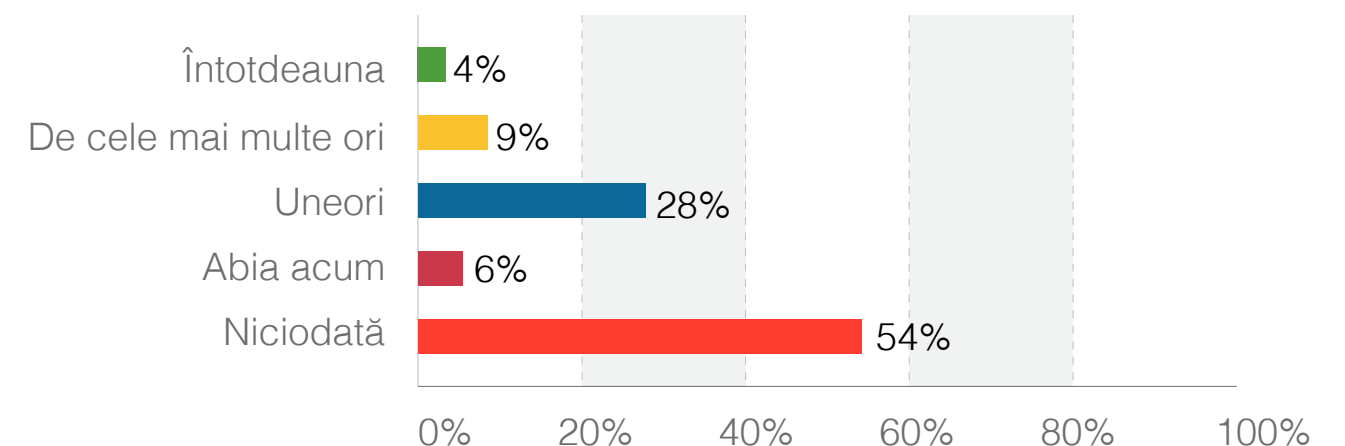
17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

Este de remarcat că tinerii se confruntă cu multiple provocări și probleme⁶⁶ și aceasta în marea parte este datorită lipsei conexiunii și parteneriatelor instituționale între instituțiile de stat cu abilități de monitorizare și coordonare proceselor de dezvoltarea politicilor locale și naționale de tineret. Astfel, drept probleme a sectorului de tineret din Republica Moldova pot fi nefuncționalitatea Comisiei guvernamentale pentru politicile de tineret, inexistența Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret și neînstituirea comisiilor de co-management la nivel raional. Totodată la nivel raional sunt instituite 23 Consilii Raionale de Tineret care vin să facă vocea tinerilor auzită la nivel local, precum și consiliile de elevi, dar e de menționat că nu întotdeauna inițiativele tinerilor sunt luate de către decidenți spre implementare din varii motive, cum ar fi lipsa resurselor financiare, dezinteres și ignoranță. În acest sens, un sondaj U-Report⁶⁷ ne arată cât de eficienți tinerii se văd în procesele de advocacy care le inițiază (tabelul nr.14).

**Cât de des primarul
ia în considerare
opinia ta?**

1782
de respondenți

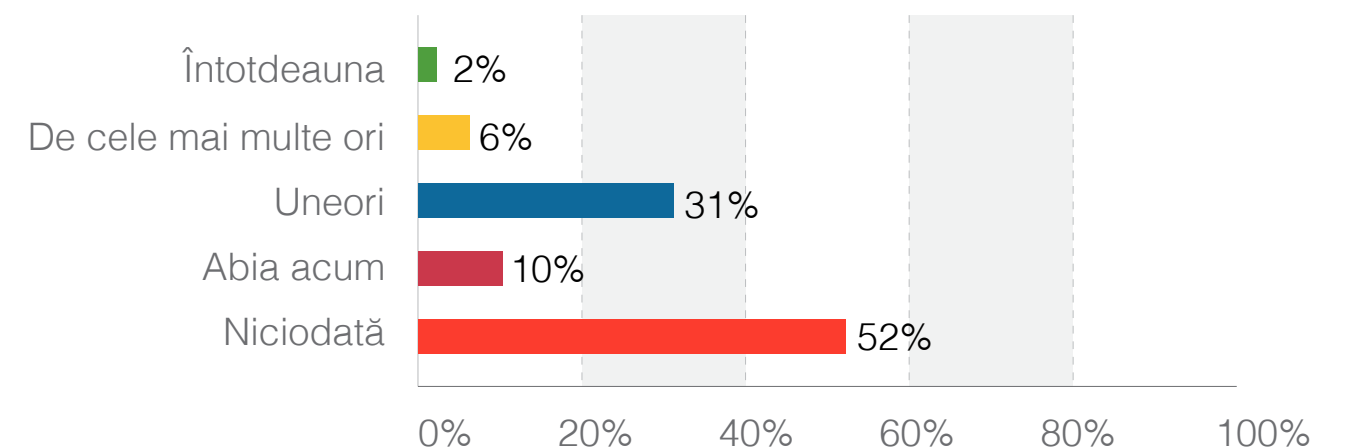

Tabelul 14: Eficiența tinerilor în procesele de advocacy inițiate de aceștia la nivel local

precum și tabelul nr.15.

**Crezi că autoritățile
naționale iau în
considerare opinia ta?**

1754
de respondenți

Tabelul 15: Eficiența tinerilor în procesele de advocacy inițiate de aceștia la nivel național

⁶⁶ Raportului Parlamentului de evaluare ex-post de impact asupra Legii nr.215/2016 cu privire la tineret

⁶⁷ <https://moldova.ureport.in/opinion/1527/>

Totodată, ca o barieră în asigurarea parteneriatelor durabile pentru tineri este faptul că tinerii și organizațiile de tineret nu sunt membri ai "Colegiilor" instituite pe lângă ministere.

O platformă bună de colaborare între administrația publică locală, centrală și sectorul asociativ de tineret îl constituie "Capitala Tineretului" care este anual găzduită de diverse localități din țară care prezintă un cel mai reușit program de găzduire a acesteia.

Și nu în ultimul rând este de menționat și faptul că a fost instituită în Moldova și Rețeaua Națională a Centrelor de tineret care este o platformă de reunire a tinerilor, organizațiilor de tineret și administrația publică. Aceste centre sunt dezvoltate în 22 de centre raionale din țară, unile din care au și filiale în satele din raionul în care se află.

Întru a consolida parteneriatele între instituțiile de stat și organizațiile non-guvernamentale de tineret și pentru tineret, a fost instituit programul de granturi adresat celor din urmă.

Totodată, în unele raioane ale țării administrația publică locală a instituit inclusiv propriile programe de granturi adresate pentru susținerea tinerilor și organizațiilor de tineret din circumscripția lor. Mai mult ca atât, dacă ne referim la gradul de finanțare a sectorului de tineret la nivel raional, atunci putem constata că bugetele locale au la dispoziție resurse mult mai puține decât Bugetul de Stat, se poate constata că sumele planificate sunt destul de modeste, astfel pentru liniile bugetare dedicate exclusiv tinerilor și activităților de tineret (activitatea 00239; 00394; 00461; 00462; 00463) avem executate în anul 2018 37177.6 MDL și 35.539,3 MDL în anul 2019. Dar totodată e de menționat că avem și raioane care nu au alocat și nu au executat în 2018 nici măcar un leu pentru activitățile de tineret la nivel de raion (la sub programul: TINERET menționat mai sus)⁶⁸.

În același timp, un rol important îl au și agențiile ONU cu sediul în Moldova și alți parteneri de dezvoltare a țării care au programe pentru dezvoltarea sectorului de tineret din țară care crează o platformă de dialog între toți actorii care sunt interesați de domeniu.

Autoare: [Constanta Rogut](#)

E necesară o consolidare a mijloacelor de implementare și revitalizare a parteneriatului global pentru o dezvoltare durabilă.

⁶⁸ Evaluarea cheltuielilor destinate sectorului de tineret a APL-urilor de nivelul II, <http://cntm.md/ro/publication/evaluarea-cheltuielilor-destinate-sectorului-de-tineret-apl-urilor-de-nivelul-ii>

ACȚIUNI RECOMANDATE GUVERNULUI PENTRU IMPLEMENTARE ÎN URMĂTOAREA DECADĂ A ODD

POPULAȚIE

- 1 Implementarea disciplinele școlare dedicate sănătatea și drepturile sexuale și reproductive, precum și creșterea accesului tinerilor la contraceptive moderne.
- 2 Creșterea numărului tinerilor care beneficiază de asigurare medicală și asigurarea serviciilor medicale de calitate, accesibile și nediscriminatori pentru cei din categoria social-vulnerabili or mediul rural.
- 3 Dezvoltarea programelor privind sănătatea mintală în rândul tinerilor.
- 4 Promovarea modului sănătos de viață în rândul tinerilor și dezvoltarea programelor pentru tineri care să faciliteze procesul de promovare a modului sănătos de viață (abonamente gratuite sau la preț redus la sălile de sport, deschiderea secțiilor sportive și a complexe sportive acolo unde ele nu sunt).
- 5 Reducerea inegalităților și consolidarea eforturilor de incluziune în sistemul educațional a copiilor cu CES.
- 6 Asigurarea unui mediu armonios și sigur pentru elevii în instituțiile de învățământ în vederea prevenirii și combaterii fenomenului de discriminare și hărțuire, asigurând că nimeni nu este exclus sau lăsat în urmă.
- 7 Asigurarea accesibilității instituțiilor de învățământ la necesitățile copiilor și tinerilor cu dizabilități, precum și dotarea școlilor cu autobuze adaptate la necesitățile copiilor cu dizabilități.
- 8 Crearea condițiilor adecvate pentru confortul elevilor, în special abolirea practicilor de utilizarea a WC amplasate în curtea școlii și construirea blocurilor sanitare corespunzătoare.
9. Instituirea mecanismelor de recunoaștere a cunoștințelor obținute în context nonformal și informal care ar veni să asigure aplicabilitatea practică a procesului de învățare pe tot parcursul vieții.
- 10 Includerea în curriculumul școlar a disciplinei,, Educație ecologică" pentru a forma în tinerii din școli niște abilități corecte de gestionare a resurelor de mediu(apă, sol, floră, faună).
- 11 Promovarea antreprenoriatului și a educației financiare și antreprenoriale în curriculumul de studiu școlar, precum și atragerea cadrelor competente în domeniu.
- 12 Corelarea curriculei de învățământ cu cerințele pieței muncii, și implementarea la scară largă a învățământului dual, acumulând astfel abilități relevante pentru ocuparea forței de muncă.
- 13 Dezvoltarea programelor educaționale de tip MOOC pentru învățământul vocațional tehnic, care reprezintă o modalitate promițătoare în furnizarea unui proces educațional flexibilă și accesibilă unui număr mare de tineri nelimitându-se la cercul de studenți
- 14 Digitalizarea sistemului de învățământ din țară și asigurarea că la acesta au acces inclusiv cei din categoria social-vulnerabilă.
- 15 Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de finanțare (burse și granturi nerambursabile) adresate studenților interesați de cercetare și inovație.
- 16 Crearea și implementarea politicilor ce vin să încurajeze participarea fetelor și femeilor pe parcursul vieții, precum și combaterea discriminatorii acestora în toate domeniile.
- 17 Campanii de sensibilizare cu privire la importanța egalității între fete/femei și băieți/bărbați și contracararea discursului de ură bazat pe criteriul de gen.

PROSPERITATE

- 1 Dezvoltarea programelor naționale ce vin să încurajeze populația în utilizarea energiei regenerabile în scopuri casnice.
- 2 Crearea infrastructurii naționale pentru alimentarea automobilelor electrice și acordarea facilităților pentru utilizatorii automobilelor electrice.
- 3 Utilizarea energiei regenerabile în industria națională.
- 4 Reducerea nivelului de sărăcie prin crearea oportunităților de angajare echitabilă și nediscriminatorie în rândul tinerilor din mediul rural și urban.
- 5 Instituirea unui program guvernamental de stagii profesionale plătite/ internship în cadrul instituțiilor publice după modelul instituit la nivelul instituțiilor Uniunii Europene.
- 6 Reducerea șomajului în rândul tinerilor și combaterea fenomenului muncilor informale.
- 7 Reducerea inegalităților în câmpul muncii și asigurarea unui mediu incluzi și la locul de muncă, asigurând că nimeni nu este supus tratamentelor discriminatorii.
- 8 Creșterea nivelului salariilor pentru a menține satisfacția tinerilor întru a evita fluctuațiile personalului.
- 9 Creșterea numărului de tineri beneficiari a programelor de stat privind susținerea inițiativelor de susținere a micului business. Crearea mecanismelor suplimentare pentru accesarea de către tinerii cu oportunități reduse a programelor de antreprenariat.
- 10 Încurajarea dezvoltării întreprinderilor sociale și creșterea numărului de oportunități pentru grupurile social vulnerabile.
- 11 Susținerea antreprenorilor din domeniu agricol, pentru a diminua fenomenul pământurilor abandonate.
- 12 Asigura durabilități inițiativelor tinerilor în sfera antreprenoriatului este necesar de stabilit anumite scutiri de la plata impozitelor pe o durată de 3 ani de zile, fapt ce va permite consolidarea acestora.
- 13 Ajustarea orarului transportului interurban din mediul rural la necesitățile tinerilor, totodată asigurarea accesibilității acestuia la necesitățile tinerilor cu dizabilități.
- 14 Investirea în digitalizarea activităților și serviciilor de tineret.
- 15 Dezvoltarea în zonele rurale a centrelor și serviciilor comunitare de petrecere a timpului liber, agrement, educație non-formală.
- 16 Facilitarea comunicării între generații, implicarea tinerilor în discuție și punerea în aplicare a mecanismelor de incluziune socială la nivel local.
- 17 Dezvoltarea și asigurarea sustenabilității serviciilor de tip outreach și asigurarea unor instrumente viabile de lucru cu tinerii din zone greu accesibile, grupuri vulnerabile sau cu necesități special.
- 18 Revizuirea programului "Prima Casă" care să fie mai atractiv și accesibil pentru tineri.
- 19 Accesibilizarea infrastructurii orașelor și satelor astfel încât să fie accesibilă celor cu dizabilități.
- 20 Implementarea în Moldova a conceptului de "smart cities" în dezvoltarea orașelor.
- 21 Constituirea unor trasee de tip centură pentru orașul Chișinău pentru a evita aglomerațiile urbane.

PLANETĂ

- 1 Acordarea tinerilor suport și acces la proiecte și granturi oferite de guvern pentru implementarea ODD legată de "Planetă".
- 2 Regenerarea spațiilor verzi și investirea în programe de protecție a solului contra eroziunii.
- 3 Instituirea unor Comisii penru verificare a calității apei din fântâni, râuri și izvoare (mai ales în sectorul rural) și prevenirea poluării acestora.
- 4 Dezvoltarea și implementarea programelor ce ar încuraja populația în a fi ecologic (ex. pentru colectarea de gunoi ai în schimb bilete gratuite la teatru, transport public, etc.).
- 5 Acordarea subvențiilor tinerilor în dezvoltarea agriculturii ecologice și sigure la nivel local.
- 6 Promovarea campaniilor de sensibilizare cu privire la necesitatea de a fi eco și utilizarea în consumul zilnic al alimentației ecologice.

PACE

- 1 Sporirea măsurilor de prevenire și combatere a infracționalității în rândul tinerilor.
- 2 Dezvoltarea serviciilor raionale protecție a victimelor violenței în familie și trafic de ființe umane.
- 3 Creșterea salariilor pentru lucrătorii din sistemul de drept și responsabilizarea acestora.
- 4 Combaterea corupției în sistemul de drept.
- 5 Campanii de sensibilizare contra violenței domestice și anticorupție.

PARTENERIATE

Instituirea și asigurarea funcționalității Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, a Comisiei guvernamentale pentru politicile de tineret și comisiile raionale de co-management.

- 1 Revizuirea regulamentelor interne a ministerelor din RM și asigurarea că tinerii și organizațiile de tineret vor fi parte componentă a "Colegiilor" ce se instituie pe lângă ministere.
- 2 Susținerea creării comisiilor locale de co-management cu scopul coordonării intervențiilor sectoriale pentru tineri.
- 3 Asigurare a durabilității politicilor de stat cu referire la ODD și tineret prin alocarea resurselor financiare suficiente pentru implementarea acestora, atât la nivel local, raional cât și național.

Diversificarea surselor financiare.

- 4 Promovarea și asigurarea participării tinerilor în procesele decizionale la toate nivelele, unde tinerii vin cu inițiative și împreună cu adulții iau decizii comune, prin care se garantează utilizarea potențialului și a resurselor ambelor grupuri de la egal la egal.
- 5 Dezvoltarea programelor de capacitate a funcționarilor publici și a demnitarior cu funcție de conducere în lucru cu tinerii.
- 6 Susținerea dezvoltării infrastructurii locale de tineret, inclusiv a Centrelor de Tineret, a organizațiilor de tineret.

